

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

elyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékire: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — 3.—	Negyedévre — — — — 3.60
Félévre — — — — 6.—	Félévre — — — — 7.—
Égész évre — — — — 12.—	Égész évre — — — — 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28

Hirdetések petít számítással, díjazás szerint.

Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A boldog ország.

Budapest, március 12.

Édes hazánk örömmámorban uszik, — ha az összes budapesti lapoknak hinni lehet. A parlamenti béke helyre állott, az obstrukció megszűnt, Tisza István kormánya kap pónzt és katonát, az ujoncokat hamarosan besorozhatják, az adókat késedelmi kamatokkal behajthatják, vége az ex-lex-nek, vége a magyar hadsereg-átlomnak, magyar vezényszónak, szűz Máriás-zászlónak, a függetlenségi párt végig-obstruáló része kegyelemre megadta magát Tisza Istvánnak s a miniszter-szobában kötött titkos paktumokban bizonyára az is benne lesz, hogy a függetlenségi komédiások sohase fogják emlegetni Tisza István romániai petroleum-forrásait és sohase fogják megkérdezni, hova lett a 29 millió, melynek elvesztét a büntető bíróság kinyomozni sohase próbálta meg, pedig tán ez összegecske meg érdemelt volna egy kis utánakérdezősködést. Az ellenzék leszerelt és Tisza lábainál hever. A nagy rabonbán, ki még három nap előtt Tisza bukását biztosra vette, most megerősíté a bukottat a piros bársonyszékben, mert hiszen az ország békéjét, a dinasztíát, az európai sulyegyet, az orosz hajóhadat Vladivosztk elött, Indiát, Roosevelt elnökségét s minden megmenthetőt egyedül Tisza István mentett meg a művelt világ számára.

Hova lettek a nagy eskük, melyeket másfél év óta meg-megujulva hallánk a szélbali ajkakról, hogy addig le nem teszik a fegyvert, amíg a nemzet jogai kiviva nem lesznek? Elröppenetek, mint a madárka, elolvadának, mint a tavalyi hó. Mit viltak ki a nemzeti követelésekből? Azt, hogy a most érvényben levő rozoga házszabályok megmaradnak még egy darabig és Tisza István a tervezett hóhérmunkát elhalasztá. Kossuth és a nevére esküvő többi kucséber ki egyezett — állítólag csakis az éjjeli ülések beszűntetéseért. Hollók akkor nyíltan vádolták Kossuthot azzal, hogy megfizettette magát. Hát most a Hollóktól kérdezhetnők, hogy mit kaptak? Duod uni instum, alteri aequum.

Világért se védjük Kossuth Ferencet, mert azt nem érdemli meg olyan ember, ki mióta lábát az országba betette, a nemzeti jogok ellen harcolt mindig és minden kormányelnöknek e téren hű szövetségese volt. Ezen olasznak egész magyarországi szereplése az üzletek jegyében folyt le. De ha Ugronék tudták, hogy ők se lesznek különbek a Deákne vásznánál, nem lett volna szabad az országot bolondítaniok azzal, hogy komolyan harcolnak. Az aggó ország ő beléjük vetette utolsó reményhorgonyát, mert az általános felbuzduláskor a debreceni szabadelvű párt által fogalmazott követeléseket csakhamar megoldozták a központból s ma az akkor lelkesen tüntetett vidéki kormánypárti körök rak-

ják hódolataikat Tisza lábai elé, — ezekben tehát komolyan nem bizott senki. De biztak Ugronékban, kik végső csepp vérükig akartak kiktartani s kiknek sikerült is Tiszát oly akcióra bírni, melylyel az összes ellenzéki pártokat tömöríté saját maga ellen. Mindenki jogosan várhatta, hogy midőn már a nemzeti párt, néppárt, Kucséber-párt, pardon: Kossuth-párt szintén csatlakozik a nemzet igazaiért harcoló Ugron-töredékkel, hogy ez a végsőkig megy a küzdelemben s ekkor történik a legnagyobb árulás, melyre a császári kabineti iroda főnöke, Schiessl lovag mondotta a legnegyeddöntőbb bírálatot e szavával: «Hihetetlen!»

Még tegnap hóhérmak, gaznak, aljassnak kiabálják Tiszát a parlament ülésén, — ma pedig összecsookolóznak vele. Ilyen árulásra a császári kabineti iroda főnöke nem tartotta képesnek a függetlenségi töredéket. És mégis megtörtént. Elképzelhető, minő véleménynyel lehet most már ez a kabineti iroda-főnök, kinek döntő szava van az ország összes ügyeire, mert minden úgy történik, ahogy Schiessl lovag akarja s nem úgy, ahogy akár Tisza, akár Goluchowszki vagy Körber, minő megvetéssel gondolhat a magyar parlamenti ellenzékre, ha az általa hihetetlennek tartott árulást higgadtan nézi. Csak azon meggyőződésre juthat, amit Metternich herceg fejez ki nyole kötetre terjedő emlékezéseiben, midőn a magyarokról szól: «A magyarok legnagyobb hibája a jellemtelenség». Pedig Metternichnek a hercegi házba rendszeren eljáró Széchenyi Istvánokkal, Zichy Edmundokkal, Almásyakkal, Andrássyakkal, Esterházyakkal stb. volt dolga, — mit mondhat egy mai Metternich az országot bolondító magyar politikusokról?

Értjük a kormánypárti ember gondolkozását. A magyar képviselőházban van 200 ember, ki ha «nagyaságos képviselő ur» nem volna, legfeljebb hordár lehetne, mert vagyonát elherdálta, dolgozni meg nem tud, hivatali kvalifikációja nincs. Ez elem szavaz mindenre, ennek nincs hátgerince. Amikor először jött Tisza a királyi megbízással, ez elem mereven visszautasítá, — nem kellett Tisza. Mindenki lealázónak tartotta volna magára és az országra nézve, hogy egy Tisza-miniszterium létre jöjjön. Mikor a «császár» ragaszkodott hozzá, hogy a chlopyi parancsot a magyar parlamenttel is el kell fogadtatni és Tiszát másodszer is elküldötte, ugyanazon kétszáz ember érezte, hogy el kell Tiszát fogadni, mert különben a zacsok szája bekötteük s a husosfazekak más éhesek között osztatnak ki. Tehát lelkesen elismerték Tiszát az ország vezérének, fátyolt borítottak a romániai petroleum-forrásokra s a 29 millió eltűnésére, a «golyó- és akasztófa»-ra és Tisza kapott elég minisztert az évi 24.000 koronáért. A párt, a kicső, a nagy, az ország többségét képviselő szabadelvű párt azóta Tiszának minden nemzetellenes merény-

letét zugó tapssal és tüntető lelkesedéssel fogadta. Hiszen Tisza tudja, kinek mi a bibéje s ha a janicsárok lázonganak, elég ötöt-hatot kivégezni belőlük s a többi a porba borul. E párt tehát nem számít, ezt akármibe be lehet vinni.

De ott volt a nagyszerű harcot végigvivott függetlenségi párt. Ezt szent eskü kötötte a nemzeti ügyhöz. Háta mögött állott az ország, küzdelmét rokonszenvvel nézte, mindenfelől bátorította az egész nemzet a küzdő ellenzékét. A szegény magyar bakák és huszárok, kik a politikához nem értenek, csak azt tudják, hogy ha őket három évre besorozták, negyedik évre törvényellenesen nem szabad visszatartani őket, megtették a magukét és vérbemenő obstrukciót végeztek a törvényellenes intézkedések ellen, bizván a függetlenségi szájhősökben, — ezek e bizalmukat évekig tartó nehéz börtönnel fizetik meg, mert érettük a függetlenségi csak langy melegen kunyorálnak a miniszterek előtt, ahelyett hogy késhegyig menő harcot folytatnának a törvényért s az ahhoz ragaszkodó magyar katonáért s végül midőn a nemzet egy részét sikerült meggyőzni a jogok igazságos volta felől, egy éjjel feladják az egészet és elárulják a nemzet ügyét.

Méltán mondhatta erre Schiessl lovag, hogy ez hihetetlen! S ha bármennyire örülnénk is másképpen a békének, az ily drága áron megvett békét a nemzeti eszme sírhelyébe szurt első ásonyomnak látjuk. Nincs többé jogosultsága a jelenlegi két függetlenségi pártalakulásnak, — e megalkuvó s a nemzet jogait feladó politikusok ne komédiázzanak többé ott, hogy majd így meg úgy opponálnak ők ezentul Tiszának. Öltsek fel egyszerűen a Tisza-livreét és menjenek át a kormánypártra, ahonnan tapsoltak nekik, midőn leszereltek. A kormánypárti taps Kain-bélyeg egy igazi ellenzéki ember homlokán: legyen vége a komédiának!!

Budapest, március 12.

A képviselőház legközelebb hétfőn délelőtt 10 órakor tart ülést, melyen folytatják az indennity tárgyalását.

Az ujoncjavaslat a főrendiházban. A főrendiház bizottsága ma délután foglalkozik az ujoncozási törvényjavaslattal, míg a plénum a törvényjavaslato hétfő délelőtti ülésében fogja tárgyalni, még pedig a létszámmegállapításra vonatkozó javaslattal együtt.

A politikai helyzet. A képviselőház ma már a régi eszdes parlament képét mutatta, kialudtak a szenvedelmek s az indennitási törvényjavaslatot hamarosan el is fogadta a Ház. Visszazökkenve a régi kerékvágásba, most már az a kérdés nyomul előtérbe, hogy a jövőndő nagyobb munkáinak előkészületeibe az egyes pártok minő kifejezett munkaprogrammal mennek bele. A hosszú obstrukció eseményei a pártok külső képét némileg megváltoztatták, sőt Apponyiék nemzeti párt alakítása s Bánffyék zászlóbontása

révén új elhelyezkedést is idézett elő. A pártok közül tegnap a függetlenségi s a nemzeti párt tartottak értekezletet. A függetlenségi párt a ma szönyegre került indemnítási törvényjavaslattal foglalkozott előre behatóan, a vita többi része azonban a miniszterelnök politikai rendszerének kritikájából állott. — A nemzeti párt életében rendkívül fontos volt Apponyi Albert grófnak az értekezleten tartott beszéde. A disszidensek Tisza István politikájában a régi rendszer feltámadását látják s ezért véglegesen kimondták, hogy mint párt felveszik a régi «nemzeti párt» nevet és ellenzékbe lépnek. Apponyiék tehát újra külön helyezkednek el a közéletben s itt most az a kérdés merül fel, hogy kikre, a nemzet mely rétegére akar a nemzeti párt támaszkodni. A 67-es ellenzéki programot adó Bánffy a régi nemzeti párt programjának sok pontját kisajátította s ő különösen a városi középosztályt igyekezett megnyerni, itt tehát a nemzeti pártra, tarló vár. Gróf Apponyi Albert csak a vidéki középosztályt kereshet most támaszt, amelyhez pedig különösen erőteljes gazdasági politikával lehet hozzáférközni. Egyébként a helyzet objektív megfigyelői azt a felfogást osztják, hogy ennek a lojális és mérsékelt ellenzéki kialakulásnak a közéletre nézve csak haszna lehet.

Apponyi gazdasági programja. Ha a történetíró valamikor értékelni fogja a szolgálatokat, amelyeket hosszú politikai működése alatt Apponyi tett a nemzetnek, úgy ez a történetíró Apponyit kétségtelenül a csorbitatlan nemzeti gondolat államférfiának fogja nevezni. Apponyi mint ember, mint arisztokrata és mint magyar akarat történelmi folytatása Rákócziak, Beresényinek, Kossuthnak s mindazoknak a nagy magyaroknak, akik csonka nemzeti életet élni nem tudtak, akik mindig a magyar gondolat teljességeért küzdöttek. A különbség az előbbiektől az, hogy azok eszméikért az anyagi, a fegyveres harc forráspontjág hevitették nemzetüket, Apponyi pedig a természetes fejlődés logikájától reméli ideálja megvalósulását. A magyar gondolat program-alapján Apponyi időről-időre célokat tűzött ki nemzetének; mint ő mondja: «ma közvetlen célul tűztem ki ezt vagy amazt a reformot, amire tegnap még nem tartottam a helyzetet megértnek; annyiban változhattam és változom, azaz hogy változnak az idők, amelyekre az elvet alkalmazni kell: de

maga az elv marad egy és ugyanaz.» Történelmi igazság, hogy Apponyi időről-időre célokat tűzött a magyaroknak, amely célok mindig a nemzeti fejlődés fokozataihoz alkalmazkodtak. Apponyi, aki az önmegtagadásban a rendes emberi mértéket jóval felülhaladja, ezért rekesztette ki magát abból, amit ő «az önmegtagadás gyakorlati politikájának» nevez, hogy egyrészt a nemzeti tökéletesülés folyamatát függetlenül és elfogulatlanul figyelhesse és ellenőrizhesse, másrészt, hogy a nemzet szivverését szeplőtelen és zavartalan magyar érzékkel megértse, hogy a jelentkező nemzeti szükségleteket fölismerhesse. És az utóbbiban: a nemzeti szükségletek fölismerésében s a korszerű áramlatok megindításában Apponyi magyar államművészet felülmúlhatatlan mestere. Ha tegnapi nagy megnyilatkozását ebből a szempontból vizsgáljuk, észrevehetjük, hogy a magyar nemzeti fejlődés újabb étapehez ért. Apponyi beszédeiben nem is annyira új célokat látunk, mint inkább a régieknek erőteljesebb hangsúlyozását találjuk. De ami legörvendetesebben lep meg bennünket, a beszédnek az a passzusa, amely a nemzeti célok eszközeivel foglalkozik. Mert való igazság, hogy a nemzeti államról elhangzó legszebb definíciók, az egységes magyar nemzeti társadalom kialakulására adott legégszesebb irányeszmék a levegőben lógnak mindaddig, míg tökéletlenek az eszközök, amelyekkel az államférfiu a maga eszméit megvalósítani akarja. A nemzeti célok eszközeinek gyártó műhelye a gazdasági politika. Az élet itt vivja a maga harcait, innen kelnek ki az individuumok a nemzeti élet-pordjára. Nem akarjuk kioktatni Apponyit, hiszen legjobban ő tudhatja, hogy félszázad óta egyrészt az osztrák abszolutizmus, másrészt az elmúlt kormányrendszerek gazdasági politikája a magyar nemzeti célok kipróbált, leghivőbb elemét viselték és gyöngítették meg a legsúlyosabban. Amikor tehát Apponyi anyagi erőgyűjtésre, gazdasági felvirágzásra hívja fel a nemzetet, amikor gazdasági politikában a produktív nemzeti munka védelmét követeli: mi ebben jelentékeny és örvendetes közeledést látunk a magunk eszméihez. Most már csak egy lépés választja el Apponyit attól, hogy a maga óriás egyéniségét a kisemberek érdekében indított áramlat feltétlen és lelkes szolgálatába szegedtesse. Ennél nagyobb szolgálatot, a mi véleményünk szerint, Apponyi ez idő szerint nem is tehetne a nemzetnek.

„Mátyás és Beatrix“

Pekár Gyula történelmi drámája. négy felvonásban, előjátékkal. Bemutató előadás a Nemzeti Színházban március 11-én.

Szerzőnk az irodalmi előkelőségek közé tartozik: országgyűlési képviselő, nőtelen gavallér, kit minden társaságban szívesen látnak. Nem műkedvelőként foglalkozik az irodalommal, de hecsvágó. Huszártisztekről szóló tárcákkal kezdte meg irodalmi működését, majd hosszú lélekzetű analíziseket adott tárcákban. Északi utazását igen érdekesen írta meg; egy vigjátékával tisztes sikert aratott a Vigszínházban. Azután egy darabig hallgatott, mint mondák: történelmi tanulmányokkal foglalkozott. Ezek eredménye gyanánt láttuk tegnap telivér romantikus darabját a Nemzeti Színházban.

Minden érdekel, ami tanulmányon alapul, mert ellentéte a léhaságnak, Pekártól csakugyan nagyot vártam, annyi évi hallgatása után. A színlap látása azonban megdöbbentett: 50 szereplő egy este! Ez korfestés akar lenni, de a sok fa már előre elfedte az erdőt. Mátyás egész udvarát bemutatni egy drámában igazán teljesen fölösleges. Irtózatot sokat akart markolni Pekár, igaz, hogy olyan nagy darab embernek, mint ő, nagy marka is van, de azért kevesebb több lett volna. Félfelvonáson át Corvin Jánost nevelői körében látjuk, Mátyást a humanistákkal vitában, tornajátékokat és vítezi mérközéseket, udvari bált és ledér nő csábításait a 15 éves gyermekén, Szép Ilonkát és V. Lászlót, Borgia Lukrécitát és az ókori Lukrécitát, két nő harcát, melyben a király csak ingadozik és gorbombás-

kodik, mérgezést és orgyilkosságokat, szóval a romantizmus teljes fegyvertárát harcba viszi Pekár a győzelemért, mely utóvégre is csak olyan Tisza István-féle győzelem lesz, a valódi helyett.

Pekár elolvasta a magyar történelmi társulat által kiadott életrajzokat és elhitte, hogy igaz, ami azokban van. Egyik bírálója még naivabb, mert azt mondja, hogy Fraknoi végleg lerombolta a Mátyás megmérgeztetéséről szóló legendát. Legyen nyugodt a bíráló, e legendát se Fraknoi, se más magyar historikus lerombolni sohase fogja, hiában akarják újabban a renaissance-kor embereit tisztára mosni. E kort egy-két célzatos magyar könyvből megismerni nem lehet: ez fél-emberélet studiuma. Sajnos, hogy Pekár e kort még ma nem érti meg: ő annyira feminista író, hogy a férfi jellem rajzolására nincs elég színe. Bámulatos azonban az, hogy úgy Beatrix, mint Borbála jellemzésére is csak shablonokat ad s így egyik sem lesz egyén, de egyik sem lesz teljesen érthető. Borbála ébi alázatossága olyannyira természetellenes, hogy szinte elveszti a nő rokonszenvünket, mert belőle éppen a gyömekeért harcoló anya hiányzik, Beatrix pedig oly nagyon a Hugó Viktor-féle romantizmus szüleménye, hogy szinte hánmulunk a verizmus korában felbukkanó ilyen alakon. A szemforgató intrikusok, hetvenkedő velencei követek és izetlen udvari bolondok pedig annyira avitikus színházi rekvizitumok, hogy ezeken oly jóízű íróknak, amilyen Pekár, teljességgel tul kellett volna adnia.

Sajátságos dolog, hogy midőn Pekár oly igen

Ivánka Oszkár kilépése a nemzeti pártból. Ivánka Oszkár országgyűlési képviselő következő levelet intézte Szentiványi Árpád képviselőhöz:

«Méltóságos Szentiványi Árpád urnak Budapest. Értekezletünk azon elhatározását, hogy egy kidolgozandó új programmal mint szervezett párt lépünk a küzdőterre, korainak s ezért a gyakorlati politika szempontjából elhibázottnak tartom.

Egyelőre az ellenzék többi megbízható elemeivel szövetkezve a Tisza-kormány megbuktatására kellett volna fordítani egész erőnket, fenntartva azon lehetőséget, hogyha a szabadelvű pártból egy oly kormány alakul, mely programja és vezető egyéniségei által biztosítékot nyújt aziránt, hogy valóban szabadelvű, közgazdaságilag helyes, nemzeti és közérdekű politikát fog megvalósítani, ezen kormányt úgy gróf Apponyi Albert, mint a táborát képező önzetlen jellemes politikusok támogathassák, falat állítva és villámhárítót képezve körülötte minden önző törekvés ellen.

Hiszem, hogy így több és jobb szolgálatot tehetünk volna a hazának. S csak ha ezen törekvésünk sikertelennek bizonyult és a Tisza-kormány veszedelme állandósult, lett volna helye a mai elhatározásnak.

Ez meggyőződésem. Háborgó érzéseimtől fájó szívvel hozom tudomásodra, hogy meggyőződésemet követve, kötelességemnek ismerem, hogy körötökből kiváljak. Budapest, 1904 március 11. Öszinte híved Ivánka Oszkár.

A katolikus kongrua. A nagyobb egyházi javadalmak jövedelmei bevallásainak felülvizsgálatára kiküldött 17-es albizottság folyó hó 7., 8., 9. és 10-én tartott folytatólagos üléseiben dr. Samassa József egri érsek elnöklése alatt és dr. Timon Akos min. tan. egyet. tanár referálása alapján bevégezte az összes, számszerint 65 nagyobb egyházi javadalom jövedelmi bevallásának felülvizsgálatát és ezzel elkészült a reábizott nagyfontosságú feladattal. Megállapodásait, illetve javaslatait az országos kongruabizottságnak husvét után egybehívandó összes ülése fogja tárgyalni és azok alapján a nagyobb egyházi javadalmak tehermentes jövedelmét megállapítani. Az albizottság tárgyalásain az egri érsek s elnökön és a közp. előadón kívül résztvettek: Dedek Crescens Lajos, gróf Desseffy Aurél, dr. Forster Gyula, dr. Kammerer Erno, dr. Laurán Agoston, Nedeczey

törekedett a korfestésre, legtávolabb áll a történelmi levegőtől. A szép ruhákban levő alakok nem a valódi renaissance-kori egyének, hanem általános frázisok. Pekár drámája egyenes folytatása Hiador «Törvénytelen vér» Szigligeti «Mátyás fia» s Vörösmarty «Czilley és Hunyadiak» című drámáinak, mintha hatvan év kiesett volna a magyar dráma történetéből. Összesen egy kis «Endre és Johanna» van még benne, nem a legszerencsésebb mintát választva arra is. Pedig már Katona József és Teleki László dícső példákat mutattak arra, miként kell kort festeni. Tibor, Petur és Biberach megadja egész Magyarország képét II. Endre korában. — Pekár 50 alakja együttvéve nem mutat nekünk egy darabot sem Mátyás korából. Amazok husból és vérből állanak — emezek frázisokból. Hozzájárul az, hogy a nagy «állami akció» (amint régen mondták a német esztetikuskok) két nő közötti harcá törpül, kik közül az egyik teljesen passzív és nem harcol, a másik pedig szinte érthetetlen. A dráma cselekményét illetőleg pedig egészen zavarban vagyunk, mit mondjunk el belőle, mert semmi sem lényeges, ami benne történik, pedig a szerző mindent felhasznál, amit csak tudott. Ugy teledugdozta és aggatta drámáját mindenfelével, hogy az egészből egy nagy tarka szőnyeget csinált, mely csak puha és sokszínű, de igazi festménynyé sohase lehet.

Még kevésbbé elégít ki bennünket a mű politikai tartalma, mert ez meg éppen unhistorikus és szerzőnk politikai állását tekintve, nem elég őszinte. Mátyás az utolsó felvonásban arra inti híveit, hogy a némettől óvakodjanak, mert az

János, ögróf Pallavicini Ede, dr. Ruffy Pál, Széll Ignác, Szmeccsányi Lajos, dr. Városey Gyula albizottsági tagok és dr. Wolf Nándor min. fogalmazó mint jegyző.

Apponyi programja.

— A Nemzeti Párt értekezlete. —

Budapest, március 12.

A disszidensek csoportja tegnap este hat órakor a Hungária-szállóban értekezletet tartott, melyet gróf Apponyi Albert indítványára elhatározták, hogy a párt a nemzeti párt néven újra megalakulván, programot szerkesztenek, mely a régi nemzeti párti programot tartalmazza, a sok tekintetben változott viszonyokhoz idomítva. Az értekezleten résztvettek: Gróf Apponyi Albert, Szentiványi Árpád, gróf Batthyány Tivadar, Bernáth Béla, Gulner Gyula, Sággy Gyula, Miksa Imre, Fülöp Béla, Günther Antal, Ivánka Oszkár, Samassa János Smialovszky Valér, Wittmann János, Szabó Ferenc, Hammersberg László, gróf Bethlen István, Kende Péter, Steiner Ferenc, Pintér Sándor, Bogay Máté és Urmánczy Nándor képviselők, gróf Károlyi István és gróf Vígázy Ferenc főrendek, id. Bánó József, Deésy Zoltán, Kállay Ulul, gróf Karácsonyi Jenő, dr. Sággy Manó és gróf Zichy Vladimir kültagok.

Szentiványi Árpád az ülést megnyitja, mire Apponyi Albert gróf a következő, nagy tetszéssel és lelkesedéssel fogadott beszédet mondotta:

Tisztelt barátaim! A tegnapi eseményt, a miniszterelnök ismert indítványának elejtését és a parlament rendes működésének helyreállítását tiszta hazafias örömmel üdvözölöm. A Gondviselés kiszámíthatatlan következményekkel járó harctól kimélte meg hazánkat, mi ebbe a harcba az alkotmány védelmére készek voltunk belemenni, kötelességszerűleg, férfias elszántsággal, de én legalább s velem együtt sokan szíveszorongva gondoltunk a nemzet ama kincseire, amelyek ebben a harcban kockára tételnek és károsodást szenvednek, akárki legyen benne győztes. Azért minden kicsinyeskedéstől ment örömmel és hálattal szívvel látam az utolsó pillanatban elszelni a fenyegető fekete felhőt és irigység nélküli nyujtom az elismerést mindazoknak, akik a vész elhárításában közreműködtek.

Most azonban, t. barátaim, főlzabadt a pálya a komoly politikai munkára és ide kell már irányítanunk tekintetünket. A tegnapi esemény és az a fogadás, amelyben azt az egész közvélemény részesítette, két dolgot tett lehetetlenné: az obstrukció megújulását és az olyan házszabály-indítványnak újból föl-

merülését, minőt tegnap eltemettünk. Megszűnt tehát az obstrukció, de ezzel kezdetét veszi az ellenzék törvényes harca, amelyben, hogy résztvegyünk, a legkomolyabb tárgyi okok készítettek.

A kormány programja azokban a közjogi és katonai kérdésekben, amelyek a lefolyt krízis alatt a nemzet öntudatában előtérbe léptek, nem felel meg a nemzet jogos igényeinek az 1867. XII. törvények elvi követelményeinek: a program elégtelenségét pedig még tetézi a kivitel gyarlósága. A belügyi kérdésekben pedig a kormány programja oly kevésbé tartalmaz, hogy a kormányfő, nevezetesen a miniszterelnök politikai multjában kell annak kiegészítésére támpontokat keresnünk; amit pedig ott találunk, az olyan irányra vall, amely az egész vonalon homlokegyenest ellenkezik az általunk mindenkor előtérbe állított elvekkel. De maga az indítvány is, amelyet a tegnapi esemény a politikai aktualitás teréről leszorított, amely azonban ezzel nem vesztette el szimptomatikus jelentőségét, összevetve a miniszterelnök több nyilatkozatával, melyben a közelmúlt idők parlamenti életét magasztalja, összevetve a Széll-éra ellen éppen a minap intézett maró kritikájával — elég világosan jellemzi a kormány alkotmányos ideálját.

Mindez együttvéve, annak a régi rendszernek képét tárja elémbre, amely ellen a multban mindig küzdöttünk és melynek újból föllelésehez segítség nem nyújthatunk, sőt amely föllelése ellen tőlünk telhetőleg küzdeni, a multból is reánk háruló kötelességünk.

Helyünk tehát meg van jelölve az erőteljes, következetes, komoly ellenzéki működés terén, annak az ellenzéki működésnek terén, amelynek gyümölcsei talán lassan érnek, de amelyvel egyedül lehet egészséges és maradandó eredményeket elérni. Az irányelvek is meg vannak állapítva, legalább reám nézve, abban a politikai multban, amelyben lényegétől soha el nem tértem és eltérni nem is fogok.

Ezek után a kiegyezési törvényről s ezzel kapcsolatban a katonai aspirációkról következőleg nyilatkozott Apponyi: Nem hunyhatunk szemet ama tény előtt, hogy az 1867. évi XII. t.-c. szövege némely részletében homályos és hogy annak több sarkalatos intézkedésének kivitele és az életbe átültetése részint még nem történt meg, részint a későbbi törvényhozás és kormányzat által az alaptörvény szellemétől eltérőleg, az ország önállóságának hátrányára eszközöltetett. Mindez a mulasztás és fonák intézkedés pedig abból a kétértelműségből eredt, amelyet a mieinkkel ellentétes osztrák közjogi felfogás már eredetében belevegyített a kiegyezési mibe és a melyvel, mivel az udvar hagyományos politikája az osztrák felfogásnak kedvezett, kormányfőink és uralkodó pártjaink nem tudtak elég határozottan szembeszállni.

Az 1867. évi XII. törvényekben lefektetett közjogi alap pedig csak úgy felelhet meg a magyar nemzeti politika igényeinek és csak úgy biztosíthatja

nemzeti önállóságunkkal együtt a pragmatika szankció által megállapított kapcsolatot, ha összes konzekvenciái életbe lépnek, hamis magyarázatai és téves alkalmazásai úgy törvényünkben, mint kormányzati gyakorlatunkból kiküszöböltenek. Ennek eszközlése tehát politikai hitvallásunk egyik alapgondolata, de ezen alapgondolatnak konkrét rendszabályok által való kifejezésében tovább kell mennünk a régi nemzeti párt programjánál. All ez különösen a véderő szervezetre nézve, melynek terén követelnünk kell a magyar hadseregnek, mint az egész hadsereg kiegészítő részének valósággá tételét, a magyar állam feljebb emelését, valamint a magyar államnyelvnek ebben a magyar hadseregben való érvényesülését.

Politikánk másik alapgondolata, a közélet tisztaságának és erkölcsi alapjainak, a joguralmánynak, a törvényes szabadságnak biztosítása minden téren. Azokat a kezdeményezéseket, melyek ebben az irányban már megtörténtek és melyek a Kuria választási bíráskodásáról és az összeférhetetlenségről szóló törvényekben nyerték legerőteljesebb kifejezésüket, lehet, sőt kell, a belügyük vegyült technikai hibáktól megtisztítani, de alapgondolatukat nemcsak visszafeljesíteni nem szabad, hanem tovább kell haladni a megkezdett úton, a szabadság biztosítását, a politikai választásokat, az összkormányzat, az egyesülés, a gyűlékezés terén szaporítva, a választói jogot társadalmi fejlődésünknek és az alkotmány megerősítésének igényeihez mérten kiterjesztve, az igazság, méltányosság és tisztesség gondolatát a politikai és a társadalmi élet szabályozására hivatott egész törvényalkotásban vezérszempont gyanánt érvényesítve, a kormányzat minden ágában szigorúan ápolva és minden azzal ellenkező jelenséget kárlehetetlenül irtva. Követeljük, hogy mindenek előtt a tekintély erkölcsi bázisa erősítessék meg, a törvényhozás és kormányzat előbb jelzett irányának követe- tése által és semmi szín alatt sem járulunk ahhoz a fonák eljárásához, amely egy erkölcsi bázis fogyatékosságát külső hatalmi eszközök szaporításával akarja pótolni, sem pedig olyan kormányzat támogatásához, amely erre a szurrogátumra rászorult.

A nemzet erkölcsi életének főfontosságú tényezője a vallás és a kultúra. A vallást, melyen alapul a nemzet erkölcsi épsége, megtámaszni, megintatni, az én hitem szerint, a nemzet elleni bűn: a vallási élet integritása és bensősége pedig korunkban csak az őszintén elfogadott szabadság talaján biztosítható. E tekintetben kiindulási pontunkat nem képezheti más, mint a lelkiismereti szabadság és az a hagyományos magyar szabadelvűség, mely az ország belbékétlenek egyik alapfeltétele és amely az 1848. évi XX. törvényekben nyert kifejezést. Ez a történelmi alapon kifejlődött magyar szabadelvűségi két becsületbeli kötelességet hagyott nemzedékünkre: a katolikus autonómia létesítését, illetőleg elismerését és a protestáns egyházaknak törvényben biztosított,

veszedelmesebb a töröknél, Bécsset tartásuk meg magyar városnak, mert ott a magyar csak ur vagy szolga lehet s ezenkívül is mondat a haladéklóval valami borsos dolgokat a németről, de ezt az ábrázoló színész tapintatosan oly sugva mondotta, hogy a közönség közül senki se hallotta s így sem a szerzőt, sem a császári házat nem kompromittálta. Ha szerzőnk így gondolkozik Bécsről, akkor mért ül a Házban Tisza háta mögött és mért zeng mindig «igen»-eket, ahányszor a német-osztrák uralom megerősítéséről van szó a magyarság rovására. Az író minden műve egy darab önleletrajz s egyszerre két ellenkező urnak szolgálni nem lehet.

No, de elég a szemrehányásokból, miket e kiválóan szeretetreméltó író irányában megengedhettem magamnak éppen azért, mert nem holmi gyarló kísérletezővel, hanem komoly és erős tehetségű íróval állok szemközt. Ha benne mindenki azt látja, hogy kellemetlenségeket mondani egy kellemes uri emberrel és perfect gavallérral szemben illetlen dolog, sohase fejlesztjük tovább az ilyen társaságbeli egyén írói tehetségeit. Pekár széles válla és erős tehetsége elbírja a bírálatot és őt csak a tárgyába mélyedésre és behatóbb tanulmányokra bírja. Első sorban a dráma-alkotásnak azon komoly parancsát fogja máskor megszívlelni, hogy le kell nyesni a műalkotásról minden felesleges dolgot, mert a dráma a cícomát nem tűri meg. Csak szigorúan a cselekményre tartozó dolognak szabad ott megmaradnia, ő pedig ritkán szól a tárgyhoz, hanem megobstruálja a dráma törvényeit. Sohase szabad olyat indítani, ami nem viszi előbbre a cselekményt s ami abba marad. A henye részletek meg-

ölői az érdekességnek s csak olykor-olykor szabad egy kis lírai kitéréssel pihenőt adni a nézőnek — öt pernyi szünetet a szónok nagy beszéde közepén. Pekár máskor bizonyára kihuzza darabjának felét, ha e törvényt megtartja és a tegnapi tapsok őt félre nem vezetik. Mert tapsokban bőven volt része s ezek részint egyénileg neki, az író egyéniségének és nem bemutatott tehetségének szólottak, baráti körből jöven — részint pedig idegenektől, kik a magyar történeti drámát üdvözölték s a magyar nemzeti színházban szívesen látták a sok frakk után ismét a mentét és vítezkötést.

Szerzőnk darabjából hármát is csinálhatott volna külön-külön s az ő három darabra való anyaga eléggé érdekes lenne külön-külön, nem gátolva egymást folytonosan. Az előjáték idilli kezdete a poroszlói Szép Honkával, Borbálával, a bajvívási jelenet Dersivel, a népelet tarkasága más folytatást ígér nekünk, mint amit aztán Beatrix szereplése folytán nyerünk. A magtalan királynő akciója a szerencsésebb vetélytársú Borbála ellen szintén külön drámaként indul, de élet veszté azért, mert hiszen Mátyás éppen a királynővel folytat házassági viszonyt s gyermeke anyjával nem: a láb alul eltételnek tehát semmi értelme nincs. Külön akció a Corvin-fü megrontása szerelemi bűbájjal és italokkal. — ez azonban lehámlik a darabról, mint felesleg. Nem függ össze szervesen a Beatrix szereplésével a bécsi hadjárat, mely kívülről kerül bele a darabba, pedig ezt magát érdemes lett volna külön darabbá megkonstruálni. Mátyás örösi tervet egy európai világbirodalom megalapítására megérdemelnek egy külön dara-

bot, melyben a brandenburgi ögróf megvásárlása is helyet nyerhet, így azonban ez utóbbi is felesleges. Szóval, Pekár darabjában van anyag bőven, amit ha nem egybehalmoz, hanem gondosan szétválaszt, azokból igen érdekes és ügyes dolgokat csinálhat, annyival is inkább, mert a dialogok művészi konstrukciója a hivatásos drámaíró alkotó tehetségére vall.

Az előadásban sok igyekezetet láttunk és nagy jóindulatot a szerző iránt. Azonban a temérdek szereplő alig nyert egy-két szót egész este s így beérte azzal, hogy öltözetét bemutathatja. Ez élő «kleiderstock»-okra Kémény mester ragyogó jelmezeket aggatott, hasonlólag a diszletfestő is ugyancsak kitett magáért.

Márkus Emília, Hegyesi Mari, Paulayné és D. Ligeti Juliska asszonyok megfelelő darabnak oly alabástrom-oszlopai lettek volna, melyekre arany-épületet lehetne emelni. E darabban azonban csak a kis Juliska kedvessége érvényesült Corvin János szerepében. Mihályfi Mátyás király nem lehetett erősebb, felségesebb, mint amilyennek szerzőnk rajzolja, a színész legalább a gyermeke iránti bensőséget adta rendkívül melegséggel. A többi férfiszereplő nem szolgált rá a kiemelésre, összesen Ivánfi urnak kell a régi divatú szemforgató intrikus felfogását megváltoztatnia, mert ezt aligha gondolta úgy a szerző.

A szíves fogadtatáson örvendettünk és szeretnők hinni, hogy a Nemzeti Színház a hazai szerzők közül az ellenzéki embereknek is helyet ad megszólalásra. Talán azok is tudnának egyet-mást mondani, ami érdemes a meghallgatásra. Eddigélé csak a miniszteri hivatalnok-írókat és a kormánypártiakat láttuk. k. g.

a felekezetek meghallgatásával eszközölt *alapítvány-szerű dotálását*.

A nemzet erkölcsi megerősödésére vonatkoznak az eddigiek, de ezzel szoros összefüggésben áll, sőt magának az erkölcsi integritásnak egyik biztosítéka és vele együtt a nemzeti önállóság nélkülözhetetlen bázisa az *anyagierőgyűjtés, a gazdasági fölvirágzás*. Közgazdasági politikánk megállapításában ez a mi vezérszempontunk; a gazdasági fejlődés, nem mint egyesek kivételes meggazdagodásának alkalmá, hanem mint nemzeti önállóságunk erőtevényezője. Ennélfogva az, amit már a nevelés eszközeivel (a népiskolától kezdve a legmagasabb tanintézetig) előkészíteni és irányítani, azután pedig előmozdítani, támogatni, eredményessé tenni és eredményének élvezetében megvédeni akarunk, az a produktív nemzeti munka, egy földművelés, mint az ipar és a reális kereskedelem terén, *az a munka, mely értékeket terem, nem pedig csupán az egyik zsebből a másikba vándoroltatja a már meglevőket*, az a nemzeti munka, amelynek fölősegeiből kell első sorban kialakulni a nemzeti gazdaságnak, amit idegen erők beözönlése bizonyos mértékben előnyösen támogathat és kiegészíthet, de nem pótolhat; szóval: a nemzet széles rétegeinek munkája. Ezekre a széles rétegekre fektetjük a főszűrt vagy a szociális béke megővése, mint az önálló gazdasági ekzisztenciák fönntartása és szaporítása szempontjából, melyeknek lehető legnagyobb száma biztosítja leginkább a nemzeti önállóságot, valamint nemzeti élet vezérelmének, a *külön is megpendendő középosztálynak*, egészséges megújodását. All ez különösen az ország lakosságának háromnegyed részét képező *földművelő-osztályról*; az iparnál a termelés föltételei állapítják meg az arányt a nagy- és kisiparos közt, de a lehető legtöbbet föl kell tartani az utóbbiból, a kereskedelemnél pedig a főszempont az, hogy minél teljesebben a mienk legyen, minél teljesebben forrjon össze a magyar földművelési és ipari termelés érdekeivel.

A gazdasági önállóságnak ezek a leglényegesebb tényezői; de bizonyos, hogy ennek az önállóságnak teljességéhez, valamint egyáltalán a gazdaságban való gyorsabb haladáshoz és a nemzet társadalmi organizmusának befejezéséhez, kulturális erejének teljes kifejtéséhez, a kulturnemzetekkel való igazi egyenjogúsághoz, magával Ausztriával szemben az erők egyensúlyához el nem jutunk mindaddig, amíg gazdasági életünk jelen egyoldalúságából ki nem bontakozunk; ez pedig nem igen képzelhető a vámközöség, a gazdasági és pénzügyi politika egyik legfontosabb ágának csonkasága és lekötöttsége mellett. Nem lehet tehát kétség az iránt, hogy a *vámterületi önállóságot kell célul kitűzünk*; csak arra lehetnek eltérők a nézetek — és talán ebben a körben is azok — vajjon e cél megvalósításának ideje már megérkezett-e? Ebben a tisztán opportunistikus kérdésben, mely nem a célt, hanem csak a kivitel idejét és módját illeti, nem korlátozhatjuk egymás meggyőzését. En a magam részéről ezt a kérdést teljesen kikapcsolom az abba helytelenül belevegyített pseudo-közjogi és politikai vonatkozásokból, valamint, hogy a jelszavakkal tűzött felületi játékok is éppen itt tartom a legveszedelmesebbnek. Tisztán gazdasági szempontból pedig azt tartom, hogy eddigi kormányaink mulasztásai, amelyek ezt a nagy változtatást semmiképp elő nem készítették, több évi átmeneti időt, esetleg átmeneti rendszabályokat tesznek kívánatosabb, hogy legfontosabb termelési águnk, a mezőgazdaság veszedelmes rázkódást ne szenvedjen. Ebből a szempontból a Széll-féle kiegyezést a valutarendezés elengedhetetlen előzménye mellett megszávtam volna. De mivel annak parlamentáris uton való elfogadása Ausztriában nem várható és mivel az osztrák 14. szakasz alapján *vámzóvetséget nem köthetünk*, én legálább semmi szín alatt nem kőnénk, szemébe kell néznünk a tényleges vámterületi elválás rövidebb átmeneti idő után való bekövetkezésének és haladéktalanul erre kell berendezkednünk.

Legutóbbára szólók a magyar nemzeti politikának másik, az önállóság megővésével egyenrangú főcéljáról: *a nemzeti egység megerősítéséről és biztosításáról*. Ugy az állami szervezetben, mint a kulturális és gazdasági politikában minden berendezés azzal a vezető gondolattal létesítendő és minden eszköz felhasználandó, amely a törvény és igazság uralmával megír, hogy a *nemzeti egység ellenségei megbénítottassanak*, leküzdessenek, bűnös üzemeik megtoroltassanak és maga az egység megszilárdíttassék. A cél nem az, hogy nem magyar ajku polgártársainkat faji egyediségüktől megfoszsszuk, vagy ennek érvényesítésében az állami egység következményeinek korlátai közt gátoljuk; hanem az, hogy bennök a magyar hazához való tartozás érzését épöljük.

Ezekben, reményem, hogy helyesen jellemeztem azt az irányt, amely minket összekapcsol s amelynek alapján, ha az t. barátaink helyeslésével találkozunk, az új életre támasztott nemzeti párt programja megállapítható.

Többek hozzászólása után az értekezlet programkészítő-bizottságot választott, amelynek tagjai: *Apponyi Albert gróf, Szentiványi László gróf, Batthyány Tivadar gróf, Bethlen István gróf, Gulner Gyula, Günther Antal, Károlyi István gróf, Sághy Gyula, Vásárhelyi László és a párt tisztikara*. A képviselőházban az indennitás tárgyalásánál a párt álláspontját Apponyi Albert gróf fejté ki.

Az elnök ezután berekesztette az értekezletet, amelynek befejezésével Apponyi Albert gróftól zajosn megéljeneztek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 12.

A magyar parlament ma újra visszatért ama magas színvonalra, amelyről másfél évvel ezelőtt leesett s amely idő alatt a szenvedélyek s az izzó gyűlölet csatateré volt. Aki feltételeztük mentünk nővérját, azt bizonyára a jóleső megkönnyebbülés fogta el s úgy érezte magát, mintha ama forráspatak előtt állana, melyben hosszú ideig zavaros, iszapos víz folydogált s egyszerre újra a kristálytisza víz csörgedez. Szóval a béke verőfénye dereng a magyar képviselőházban s ennek sugari mellett indult meg a mai tanácskozás.

Néhány elnöki bejelentés után rögtön áttértek a napirendre kitűzött indenniti javaslat tárgyalására s a vitát a függetlenségi párt vezérszónoka Barta Ödön kezdte meg. Barta a függetlenségi pártnak a kormány iránti bizalmatlansága alapján bírálta a javaslatot s miután még mindig ex-lexben vagyunk, ezen állapotért a felelősséget átteszi a kimúlt kormányról a jelenkormányra is.

Beszédje végén határozati javaslatot nyújtott be.

Feszült érdeklődés között emelkedett ezután szólásra gróf Apponyi Albert nemes alakja. A kíváncsi érdeklődést az is fokozta, hogy Apponyi újra visszatért arra a helyre, melyet azon időre hagyott el, míg hűveivel a szabadelvű párt kötelekébe tartozott. Most ismét ott áll az ellenzéki mezőn, ellenzéki vezéralakjával s ma már e szerepében volt részt a parlamenti vitában. Mai felszólalása is, mint rendesen, szintén a szónoki mű remeke volt, megmaradása azon az objektív téren, amelyet egy beszédjének, mint a szónyegyen levő javalatnak a tárgyai megköveteltek. Gróf Apponyi Albert meggyőzően indokolta meg a szabadelvű pártból való kilépését, amire első sorban a miniszterelnök katonai programja készítette. Már a kilences bizottság programjának a végleges megállapításánál voltak lelkiismeretbeli skrupulusai, de akkor az a gondolat vezette, inkább elfogadják a kevés jót, de aztán ebből nem enged már semmit, mintsem azt hagyja a szabadelvű pártot azért, hogy aztán abból az obstrukció új tápláló erőt merítsen. De aztán a miniszterelnök ezt a keveset sem tartotta be, sokat elhullatott azokból.

Holló erre megjegyezte:

— Az utszólon potyogtatta el őket.

Noha már ez is elég lett volna arra, hogy ott hagyja a szabadelvű pártot, a miniszterelnök Apponyit e lépésre mással is kényszerítette, többek között az által is, hogy a miniszterelnök jogosnak találta volna ex-lexben is feloszlatni a Házat, ami pedig meggyőződése szerint határozottan törvénytelen. Szemére vetette a miniszterelnöknek, hogy az előző Széll-kormányt lekicsinyelte, amiből azt látja, hogy a Széll-éra alatt létrejött alkotásokkal nem a legbensőbb lábón áll. Megjegyzendő, ezen alkotások között van az összeféhetetlenségi törvény is. Dacára ezen kifogásoknak, azért megmarad a 67-es alapon, mert ezzel is teljesíthető a nemzet jogos kívánalmi. Gazdasági programot most nem adott, azt a beruházási javaslat idejére halasztja. A belügyi kormányzat terén a jelen kormánytól nem lát garanciát azon követelményekre, amelyek a tiszta s pártokon felül álló jogokat célozzák. Rendkívül érdekes volt beszédjének az a része, melyben összehasonlítja az ő és a miniszterelnök programját. A miniszterelnök mindig ellenezte Apponyi programját s most mégis

azt látja, hogy azokból jó sokat a maga részére sajátított el.

Miután nincsen bizalommal a kormány iránt, a javaslatot nem fogadja el, hanem ahelyett határozati javaslatot nyújtott be.

A beszéd után a disszidensek s az összes ellenzéki pártok zajosn megtapsolták s megéljeneztek Apponyit.

Apponyi után báró Feilitzsch Arthur kért szót személyes kérdésben, amennyiben Apponyi őt is megemlítette beszédjében.

Gróf Tisza István miniszterelnök beszélt azután, hogy az elhangzott két beszédre általános-ságban válaszoljon.

Miután mindkét szónok az ex-lex állapot kimulása után a méltányos és kiméletes adóbehajtást kérte a kormánytól, azt a miniszterelnök is megígérte. E kijelentése után először Barta Ödönnel polemizált s miután közjogi helyzetük két ellentétes irányban áll el egymástól, nagyon könnyű volt Barta kifogásait a pártfelfogás szűk korlátai közé szorítani. Már nehéz feladat jutott a miniszterelnöknek gróf Apponyi Alberttel szemben, mert sokkal mélyebb és közvetlenebb természetűek voltak Apponyi kifogásai, hogysem azokon egyszerűen átsikolják. S igen helyesen, a miniszterelnöknek sikerült azt a nyugodt és objektív hangot megtalálnia, amely ha nem is oszlatta el Apponyi skrupulusait, de nagy mértékben enyhítette azokat. Beszédje végén erős loyaltással s lelkes hangon szólt a nemzet és király közötti harmóniáról, amelyet nem enged megzavarni, mert amit a király tesz, az jól van tőve s akinek az ellen kifogása van, akkor sem szabad a király személyét érinteni, mert mindenért, ami történik e téren, a kormány felelős s csakis azt lehet kérdőre vonni.

A jobboldal zajos tetszéssel fogadta a miniszterelnök beszédjét.

Még Barta Ödön és Apponyi Albert szólaltak fel röviden személyes kérdésben s miután időben eljutottak az interpellációkhoz, Holló Lajos a soproni Radecky-huszárok ellen megindult nyomozás, illetve katonai hajszá miatt intézett kérdést a honvédelmi miniszterhez.

Az interpellációt kiadták a távol levő honvédelmi miniszternek s ezzel az ülés véget ért.

A japán-orosz háború.

Budapest, március 12.

Még mindig nem látszik tisztán, mi történt tegnapelőtt Port-Arthur előtt. A japánok elfogtak egy orosz hadihajót s megverték vagy legalább is hátrálásra kényszerítették Alexejev hajóhadát, mely az elfogott orosz hajót kiszabadítani akarta.

Nagyobb jelentősége van annak a konfliktusnak, amelybe most Kinával keveredik Oroszország. A pekingi orosz követ már a multkor kijelentette, hogy ha Kína nem hagy fel a titkos ellenségeskedéssel, akkor Oroszország Kína semlegességét érvénytelennek fogja tekinteni. Most pedig nyílt összeütközés hírének jelentik, mely Mandzsuria határán történt volna orosz és kínai csapatok között. Ez mindenesetre nagy figyelmet érdemel, mert kétségtelen, hogy egy esetleges kínai konfliktusba az összes érdekelt hatalmak, ha kell, fegyveresen is beavatkoznak.

Mai távirataink a következők:

Orosz-kínai összeütközés.

Niuicsvang, márc. 12.

Pénteken olyan összeütközés történt, amelynek valószínűleg nemzetközi következményei lesznek. Egy *korak csapat bekerített és Korpansuba hurcolt egy kínai csapatot*, amelynek azóta semmi nyoma. A niuicsvangi kikötőt rendkívül megerősítették és védelmére gyorsított ágyukat szállítottak. Lovasság, tüzérség és gyalogság van Niuicsvang környékén. A Jalu folyó környékére 20.000 főnyi szibériai csapat indult, amelynek Karbinban van a hadművelési bázisa. A csapatok közt nagy a lelkesedés. Miaojung mellett a katonaság éjjel-nappal dol-

gozik az erődítményeken. 5 verstnyi uton az erődítmények már elkészültek.

Kuropatkin bucsuzása.

Szentpétervár, március 12.

A Ruszkij Invalid jelentése szerint Kuropatkin tábornok tegnap fogadott egy, a város kapitánya vezetése alatt álló tizenhét tagú városi tanácsosokból álló küldöttséget, kik egy szent képet hoztak amelyet a tábornok térdelve fogadott. A felajánlást megköszönve, többek között azt mondta a tábornok, hogy a hadsereg nehéz munka előtt áll, de kész erjét feltenni, hogy a beléje vetett bizalmat kiérdemlje. Kérem Szentpétervár képviselőjét, hogy teljes bizalommal Oroszország erejéhez csendesen várják a további eredményeket.

Amerika óvása.

Washington, márc. 12.

Evans admirális kábeltelegrammot küldött a Helena hajó kapitányának, amelyben tiltakozott, hogy az oroszok inkai kikötőjében megfordultak. Hay államtitkár konferenciát tartott, amely azzal végződött, hogy a tiltakozást megerősítették és felszólították Oroszországot, Niucsang semlegességének tiszteletben tartására.

Washington, márc. 12.

A ma tartott minisztertanács azokkal a lapjelentésekkel foglalkozott, amelyek szerint Szabir, a Helena nevű amerikai ágyúszázad kapitánya az ellen tiltakozott, hogy az oroszok a niucsangi kikötő bejáratában elsüllyesztek a Csunkent. A kormány erről hivatalos értesülést nem vett, de hír szerint a kabinet megegyezett az iránt, hogy az esetre, ha Szabir ilyen magatartást tanúsított, eljárását helyeselni fogják.

A szárazföldi harcétér.

Szül. márc. 12.

A japán lovasság Andzsú környékén összeütközött a kozákokkal. A koreai nép fel van bészülve az oroszok ellen, mert asszonyokat és gyermekeket gyilkol. Andzsú vidékén a japánok és oroszok között mindennaposak az összeütközések. Már eddig is több véres harc volt. A vérontás következtében a koreai lakosság nagy rémületben van. A japánok befejezték 14 nap alatt hadműveleteiket és az utak kijáratát. Eddig benszülött munkásokat nem lehetett kapni, mert a japánok minden munkás embert foglalkoztattak. Tíz nap alatt 16 japán csapat-szállítmány érkezett Hajcsu városába, amely tengeren tíz órányira van Csemulpotól. Kitűnően megerősített kikötő, amelyet négy cirkáló és temérdek torpedónaszád védelmez. A kikötő bejáratától északra, egy torpedórombolót és egy szállítóőzöst süllyesztettek el, hogy a kikötő megközelíthetetlen legyen. A szállítóőzös roncsai kiállnak a tengerből. Az egész partvidéket nagy katonai csapatok őrzik. A magaslatokon katonaság táboroz. Innen Csemulpotól és Kinnempóig táviratkihordók tartják fenn az összeköttetést a vezérkar főhadiszállásával. Az utolsó héten több mint tízezer főnyi katonaság szállott partra ezen a vidéken. Hajcsu stratégiai szempontból nagyon fontos hely, amelyet körülbelül 70.000 főnyi sereg tart megszállva.

Port-Arthur.

Szent-Pétervár, március 12.

Alexejev tengernagy mukdeni 11-ikéről kelt távirata jelenti: A hajóhad parancsnoka, Makarov tengernagy jelenti Port-Arthurból a hó 11-ikéről: Hat torpedónaszádunk, ezek közül négy Matusevics kapitány parancsnoksága alatt, amelyek 10-én éjjel mentek a tengerre, cirkálóhajótól kísért ellenséges torpedóhajókkal találkozott. Heves küzdelem keletkezett, melyben Vlastni egy Whitt Wead torpedóval egy ellenséges torpedót süllyesztett el. Visszavonuláskor a Sterbucsi torpedónaszád, mely Szergejev hadnagy parancsnoksága alatt állott, megsérült, gépe használhatatlanná vált és süllyedni kezdett. Reggel nyolc órakor visszatért a többi öt torpedónaszád, miután a Sterbucsi helyzete válságossá lett. En zászolmat a Novikra vonattam fel és ezzel együtt a Bajanon mentem segítségül. Ot ellenséges cirkálóhajó elvágta tőlünk a torpedónaszádot és

egyidejűleg közeledett felénk az ellenséges csatahajóhad. Nem sikerült a Sterbucsi megmentése. A torpedónaszád elsüllyedt. A legénység egy része fogóságba esett, másik része vízbefutott. Az éjjeli támadásokon résztvevő hajókon egy tiszt súlyosan és három könnyen megsérült és pedig Matusevics kapitány, Alexandra hadapród és Blinov gépészmérnök könnyen, Zaeff hadapród a fején súlyosan. Zaeff jobbszemét elvesztette. Két ember meghalt, 18 megsérült. 9 órakor a 14 hajóból álló ellenséges hadágyuzni kezdett páncéloshajóinak nagy kaliberű ágyúiból a port-arthuri kikötőre. A tüzelés nagy távolságból történt és délután 1 óráig tartott. Azt hiszszük, hogy az ellenség 153 löveget lött ki 35-5 centiméteres kaliberű ágyúiból. A hajókban okozott kár jelentéktelen és a hajók már mind teljesen harc-képesek. A mi veszteségünk a következő: egy tiszt könnyen megsérült, egy katona elesett, négyen megsérültek. Az ütegek fényszóróinak világossága jó szolgálatot tett. Ütegeink tüzelésükkel ismételtén kényszerítették az ellenséges torpedónaszádokat a visszavonulásra. Az ágyuzás kezdetekor az erősségekben a munkát folytatták, úgy mint rendszeren. Annak dacára, hogy a hajók között lövegek estek le, melyek a munkásokat szilánkokkal borították el. Az ostromot sikertelenné vehetn. Azt jelentik, hogy az ellenséges Takaszako cirkálóhajó jelentékeny károkat szenvedett, amelyeket tekintettel a nagy, 50 kábelyi (körülbelül 10 kilométer) távolságra, pontosan megállapítani nem lehetett. Sok löveget 12 kilométer távolságról löttek ki. Ezekről van szerencsém felszámolni jelentést tenni.

TÁVIRATOK.

Az osztrák képviselőház ülése.

Bécs, márc. 12. Beérkezett számos cseh interpelláció, továbbá Eisenkolt képviselőnek a Hoensborch-féle «A pápaság kulturális jelentőségében» című mű előszavára vonatkozó interpellációja, a bécsi diákzavargásokra vonatkozó alldéutseh interpelláció, melyben azt kérdezik a miniszterelnöktől, milyen lépéseket szándékozik tenni, hogy a jövőre nézve elejét vegye a német nép ellen tervszerűleg gyakorolt államellenes eljárásnak és a parlamenti cseh obstrukciónak.

A Balkán-kérdés.

Konstantinápoly, március 12. A portának az entente-hatalmak nagykövetségeihez intézett közlése szerint a komitécsek néhány a macedóniai vilájetekben alkalmazott külföldi csendőrtisztet meg akarnak ölni. Hilmi basától és a pelgári ügynökötől kidolgozott szabályzat a három macedóniai vilájet és Drinápoly macedóniai menekültjeinek visszahonosítására vonatkozólag 16 szakaszban tartalmazza az összes szükséges részletes intézkedéseket. A visszahonosítást mindazokra kiterjesztik, akik a két utolsó év mozgalmi alkalmával menekültek. Az azelőtt menekültek kivándorlóknak tekintik, kiknek külön kell kérniük a visszatérhetést. A hirtelt Antranik nevű örmény bandafőnököt, ki bandájával Kaszun közelében három kurd asszonyt elrabolt, a felbuzgó kurdok halálra keresik.

A jezsuita-törvény Németországban.

Berlin, márc. 12. A Reichsanzeiger mai közlése szerint a jezsuita-törvény 2. §-át megszüntető törvény 8-ikán kelt és ugyanaznap lépett életbe.

A csöndes társ.

Kávéházi jelenet.

Kávéháztulajdonos. Ki azzal a világraszóló ötlettel!

Csöndes társ. (A fejét vakarja.) Az ördög tudja: mikor legjobban akarom, semmire jut az eszembe.

Kávés. Pedig ha így megy, mihamarabb tönkremegyünk.

Csöndes társ. A villámos társaság épp most telefonozott, hogy ha nem fizetünk, hát kikapcsolja az áramot.

Kávés. A pék is skandalumot csinált ma reggel...

Csöndes társ. És a házber...

Kávés. Ne is beszéljen róla!

Csöndes társ. Ha gyorsan ki nem találunk valamit, mehetünk zsákokat hordani a Dunaparra...

Kávés. Hát süssön ki valami okosat!

Csöndes társ. Persze a cigányzene...

Kávés. Ugyan hallgasson vele. A cigányzenével már torkig van a közönség.

Csöndes társ. Vagy valami ügyes kis variétés...

Kávés. Ojjó! Már minden külvárosi kávéházban pikáns kuplékat kornyikálnak!

Csöndes társ. Mit szólna a ködfátyolképekhez!

Kávés. Hiszen ebben az utcában is két kávéház nyomorog mellettük.

Csöndes társ. Vagy a mozgó fényképek?

Kávés. Az ördögöt se érdeklik.

Csöndes társ. Egy jó magyar daltársulat még mindig vonzaná a mulató kompániákat...

Kávés. Ugyan hagyja! Van is kedve valakinek dalokat hallgatni, mikor a pénzpiac úgy kong, hogy majd meg siketül bele az ember!

Csöndes társ. (Csüggedten.) Hát akkor mit kellene?

Kávés. Valami új, szenzációs, eredeti, kolosszális ötletre volna szükségünk...

Csöndes társ. (Szomoruan.) Persze, persze...

Kávés. A múlt éjjel, mikor hajnalig egyedül ültem a kassza mellett, ezer furcsa terv megfordult a fejemben. Itt volnának például az írók...

Csöndes társ. (Bambán.) Az írók?

Kávés. Tudja, ha például Jókai urat rá lehetne venni, hogy itt írjon egy regényt, vagy Gyulai Pál urat, hogy írjon költsön egy alanyi verset. Azt hiszem, csinálna egy kis furorét: ha a lapok nyílt-terében azt hirdetnék, hogy «Jókai Mór ur pont 9 órakor regényt ír a Monako-kávéház pódiumán, Gyulai Pál ur pedig 11 után fogja megkölneni legújabb alagyáját».

Csöndes társ. Hát miért nem szerződöttél őket?

Kávés. Mert azok az urak horribilis pénzeket kérnek. Aztán arra gondoltam, hogy egy híres föltaláló is érdekelné ezt a nyomorult csöcseléket...

Csöndes társ. Milyen föltaláló?

Kávés. Például, ha Edison itt a nyilvánosság színe előtt találná föl a telefont vagy a fonográfot...

Csöndes társ. (Mohón.) A telefont és a fonográfot én is föl tudom találni...

Kávés. Szamar! Nem olyat gondolok, ami már föl van találva, hanem olyasmit, amire még hiába vár az emberiség. Például itt volna Zepelin gróf meg a kormányozható léghajó...

Csöndes társ. Hát miért nem ír neki egy ügyes levelet?

Kávés. Mert attól tartok, hogy az se fogadná el az ajánlatomat. Pedig milyen szép lenne, ha valami jó cigánymuzsika mellett minden este nálunk találna föl a luftballont!

Csöndes társ. (Tünődve.) Azt hiszem, hogy akkor öt krajcárral bátran fölemelhetnénk a kávé és a sör árát!

Kávés. Egy jól sikerült botrány se lenne rossz... Ha például egy föltékeny férj itt löné agyon a felesége udvarlóját!

Csöndes társ. Csakugyan!

Kávés. Vagy egy ügyes tartli-partie...

Csöndes társ. (Bámulva.) Tartli!

Kávés. Ugy értem, hogy például a török szultán itt tartlizzon minden este az angol királynővel. Esetleg Krüger gíbicelne a hátuk mögött...

Csöndes társ. Ugyan mennyibe játszanának azok egy partiet?

Kávés. Ne kérdezzen ilyen hülyeségeket. Vagy mit szólna egy téli löversenvezhez?

Csöndes társ. Hogy mondja?

Kávés. A billiárd asztalok körül berendezhetnénk egy löversenypályát. A szokék, akiknek télen ugy sincs dolguk, azt hiszem szívesen lovagolnának...

Csöndes társ. (Örömmel.) Végre talán Kemény legény is nyerne egy versenyt!

Kávés. Magának mindig számárságokon jár az esze. Inkább ajánlana valami okosat...

Csöndes társ. (Sértődve.) Kérem tőlem ne kívánja, hogy éssz is adjak. Ha jól emlékszem, ugy szerződöttünk, hogy a pénzt én adom, az éssz pedig maga.

Kávés. A maga tőkéje már elfogyott...

Csöndes társ. Ugy látom, hogy a magáé is!

Kávés. Szenttelen!

Csöndes társ. (Ordít.) Ki a szenttelen? Én vagyok a szenttelen, mert a tízezer forintomból nincs többé egy fitying se? Ha még tovább sérteget, a fejéhez vágom azt a fagyaltos szekrényt...

Egy vendég. (A pincérhez.) Ki az az ur, aki ott a sarokban úgy üvölt?

A pincér. Az kérem a főnök urnak a csöndes társa...

Sancho Panza.

A legjobb, legmegbízhatóbb gazdasági és kerti veteménymagvak beszerzésére ajánljuk

GOMBÁS JENŐ (ezelőtt NÖTHLING VILMOS) magkereskedését

BUDAPESTEN, Kálvin-tér. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

NAPIHIREK.

Budapest, március 12.

T. előfizetőinknek a mai számhoz csatoljuk a «MAGYAR CSALÁD» rendes heti szépirodalmi mellékletünket.

— (A «Magyar Család»), a *Magyarság* politikai napilap szépirodalmi melléklete ma a következő tartalommal jelent meg:

Közlemények:

A vén borvizes meséje. (Petőfi-regé.) (Vers.)
Irta a vén borvizes.

Az ostoba teremtés. Irta: Kincs István.

Utolsó kívánság. (Vers.) Irta: Vértessy Gyula.

A pálinkafőző. Irta: Cséplő Ernő.

Dalok. (Vers.) Irta: Versényi György.

Oroszország hadi ereje.

A japánok intézményei.

Innen-Onnan.

Képünk:

A jó barátok.

— (Időjárás.) A régi oroszországi maximum elvonulóban van; míg nyugatról új maximum nyomul a kontinensre. A genai öböl fölött depresszió mutatkozik. Európában a hőmérséklet általában alacsony és az idő déli és nyugati Európa kivételével több-kevesebb csapadékos.

Hazánk északnyugati részén a hőmérséklet jelentékenyen süllyedt, míg egyebütt alig változott. Esők kisebb-nagyobb mennyiségben számos helyen előfordultak. Záróbból zivatart jelentettek.

Jóslat:

Változékony, hűvös idő várható, helyenkint, főleg délen, csapadékkal.

Hőmérséklet: + 9 C. fok.

— (A király Budapesten.) Ő felsége a király, mint értesülünk, néhány nap múlva, előreláthatólag a jövő hét második felében hosszabb tartózkodásra Budapestre érkezik. A király budapesti tartózkodása alatt több udvari ünnepség van tervbe véve.

— (A német császár utazása.) Berlinből jelentik, hogy a német császár tegnap éjjel tizenkettő órákor Bremerhavenbe utazott, honnan ma Földközi-tengeri útjára indul. Bucuszásra megjelent a trónörökös és gróf Bülow. — Maura spanyol miniszterelnök megerősíti azt a hírt, hogy a spanyol király Vilmos császár üdvözlésére Vigóba utazik. A király, aki hétón távozik Madridból, megtekinti Orenset és visszatérteben Lugót. A király kíséretében lesz a közmunkügyi és tengerészeti miniszter.

— (A hercegprimás állapota.) Vaszary Kolos biboros hercegprimás állapotában állandó s tartós a javulás. Az agg egyházfő elhagyta ma ismét az ágyat s majd egész délelőtt sétálgatott termében. A palotában még mindig sokan tudakozódnak hogyléte felől.

— (Pásztorlevél a szocializmus ellen.) Temesvárról táviratozzák: *Bogdanovics* Lucian temesvári helyettes szerb püspök pásztorlevelet intézett a temesvári szerb egyház papságához, melyben felszólítja, hogy a hívők között elterjedő szocialdemokrata és államellenes tanok ellen felvilágosítólag foglaljanak állást a szószékről.

— (Doktoravatás.) A tudományegyetemen ma délen doktoravatás volt, amelyen Jolland Artur, az egyetem angol nyelvtanítóját és a kiváló sportsmannt, bölcsészettudományi doktorrá avatták. A felavatottak között van Polónyi Géza országgyűlési képviselő fia is, Polónyi Dezső, az államtudományok doktora, aki ma a jogtudományok doktora lett.

— (Személyi hírek.) *Mezey* Gyula, az Arvay János és társa cégtulajdonosa párisi és londoni bevásárló útjáról visszatért.

— (Montignoso grófnő.) Montignoso grófnő, a szász trónörökös volt felesége május elsején leányával együtt Lindauba költözködik Whigt szigetéről. A grófnő a toszkánai nagyherceg villájában fog lakni. Drezdai jelentések szerint Montignoso grófnő viszont fogja látni gyermekeit. A szász király ugyanis a grófnő legutóbbi sürgős kívánságát, hogy gyermekeit láthassa, nem ellenezte.

— (A bécsi diákok tüntetése.) A cseh és a német diákok között, mint Bécsből jelentik, tegnap délután újabb összefutkozás nem volt. A német egyetemi hallgatók egész délután megszállva tartották az egyetem környékét, mert megsejtették, hogy a csehek estefelé az egyetemen akarnak gyülekezni, aztán a rektor lakása elé vonultak, hogy macskazenét rendezzenek. Több száz német diák sétált fel s alá az egyetem téren; valamennyiöknek fekete-piros-arany kokárda volt a jelvényök. Kötelességükre tették egymásnak, hogy senki sem fog hiányozni, az utolsó szálig együtt maradnak, hogy visszaverjék a cseheket. A német diákok megkérték az egyetem kapusát, hogy takarítsa el a lerombolt kőkerítés romjait, nehogy a cseheknek kezük ügyében legyenek a kövek és megdöbálják őket. A csehek azonban nem mutatkoztak. Déliben a tüntetéskor egy cseh diák olyan ütést kapott a fejére, hogy összerogyott. Mikor később felemelkedt, arca olyan volt, mintha megaludt fekete vér tapadt volna rá. Csak később vették észre, hogy a diák képét lekvárral kenték be. A rektor hírdetést tett közzé, amelyben megdorgálja az egyetemi hallgatókat. A rendőrség a tüntetések alatt tíz egyetemi hallgatót tartóztatott le, akik egytől-egyig csehek. A cseh képviselők falragasz útján felszólítást intéztek a lakossághoz, hogy tartózkodjék a tüntetésektől. Ma a városi tanács is falragasz útján szólítja fel a lakosságot a rend megővésére. A Mensa Akadémia gondnoksága hírdetményt tett közzé, mely szerint a diákszállat, tekintettel az eseményekre, tovább való intézkedésig bezárják. — Ma reggel 8 órákor a német hallgatók nagy számban vonultak az egyetem elé, megszállták a lépcsőzetet. A szláv tanulók a jobboldali gyalogjárt foglalták el az Universitätsstrasseig. A diákok csoportosulását sok kitanári nézte.

— (Magyarország Amerikában.) A tengerentúlról visszatért kiváló főmunkatársunk, dr. *Kacziány Géza* fővárosi tanár meghívására és felszólításra március 22-én, este 6 órákor, az *amerikai magyarok helyzetéről* felolvasást tart az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályában. Több mint esztendő óta tartózkodása alatt dr. *Kacziány* a *Hazánk* számára írott leveleiben is oly adatokkal, leírásokkal, erkölcsi, társadalmi és gazdasági kritikával világította meg az amerikai magyarok helyzetét, amelyekhez foghatókat az átutazó, többé-kevésbé felületesen szemlélődő turistáknál hiába keresnénk. Dr. *Kacziány* az amerikai társadalom tagja lett, közelről figyelhetette az embereket, az eseményeket s azok belső rugóit; az előadó egyénisége mellett tehát az eredetiség zamatja, a megfigyelés tökéletessége teszik páratlan érdekűvé a március 22-ikére hírdetett előadást, mely hallgatóira kétségkívül ritka és becses tanulságokkal fog kinálkozni. Az előadást társasvacsera követi, amelyre az Omge kiadójánál lehet előjegyezni.

— (Egy gróf merénylete.) Bécsben tegnap este *Csáky György* Napoleon gróf, aki segédtitkár a király személye körüli miniszteriumban, a nyílt utcán lövöldözni kezdett és súlyosan megsebesített egy fiatal asszonyt. A gróft tüstént elfogták és bevitték a rendőrségre. A gróf örlési rohamában követte el a merényletet. Az orvosok annyit konstataáltak rajta, hogy nagyon megrongált idegzetű ember. Gróf *Csáky* a rendőrségen azt vallotta, hogy sohasem látta áldozatát s a sebesült asszony is mondogta, hogy sohasem látta a gróft. A szomorú esetről a következő részleteket jelentik:

Tegnap este hét órákor a Stubenringen, az új asperni híd közelében rendkívül izgalmas jelenet folyt le. Egy férfi, revolverrel a kezében, leugrott a villamos kocsirol, egy arra sétáló asszony felé rohant és ötször rálőtt. Egy rendőr odasietett és kardjával kiütötte a lövöldöző ember kezéből a revolvert. Az öt lövés közül kettő talált és az asszony hátán és jobb lábán megsérült. Az asszonyt *Brabenetzne* Amáliának hívják, nagyon szép és alig huszonöt éves; egy kereskedelmi utazónak a felesége és egy hároméves gyermeknek anyja. Állapota nagyon veszedelmes. A rendőröknek azt mondta, hogy nem ismeri és sohasem látta a lövöldöző embert. A merénylet a rendőrségre vitték, ahol eleinte megtagadott minden felvilágosítást, de később megvallotta, hogy *Csáky György* Napoleon gróf a neve és

hogy segédtitkár a király személye körüli miniszteriumban. Ő maga is azt mondja, hogy nem ismeri és sohasem látta azt az asszonyt, akit megsebesített, de belső ösztöne parancsolta neki, hogy még ma valakire rálőjjön. *Csáky* grófnál tizezerhétszáz koronát találtak készpénzben és huszonöt életpéldét, amelyek beleillettek a revolverbe. A rendőrségen azt hiszik, hogy a fiatal gróf hirtelen megőrült.

Csáky György Napoleon gróf 1862-ben Lyonban született és egyetlen fia *Csáky Tivadar* Károly grófnak. Ezelőtt több esztendővel feleségül vette csákvári *Tipula* Irmát, de házasságukat fölbontották és az asszony most Magyarországon él. *Csáky* gróf nagyon visszavonultan élt és keveset költött. Beteges idegességének nyomát senki sem vette rajta észre. Még hivatalnok-társai sem vették észre, hogy állapotában valami változás állott volna be. Az utóbbi napokban nem volt hivatalában és csak tegnap érkezett vissza Bécsbe. Egy jó barátja azt a tanácsot adta neki, hogy még egy ideig kimélje magát, amire *Csáky* gróf mosolyogva felelte, hogy legközelebb visszautazik Budapestre s ott hidegvizkurát fog használni.

— (Egy rendőrfőkapitány kálváriája.) Már volt alkalmunk megemlékezni többször azon odiózus ügyről, amelyet már ötödik éve indított meg *Kézdivásárhely* tanácsa *K. Bócz* József akkor kinevezett rendőrfőkapitánya ellen. Osmeretes a közvélemény előtt, hogy a tanács minden vádaskodása halomra dőlt, amennyiben *K. Bócz*ot úgy a kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint a marosvásárhelyi kir. ítélőtábla teljesen felmentette. A kir. Kuria azonban hosszadalmas vajadás után néhány semmit mondó pontot megsemmisített s a kézdivásárhelyi kir. törvényszéket új főtárgyalás megtartására utasította. Az új főtárgyalás f. hó 3-án ment végbe határtalan érdeklődés mellett. És *K. Bócz*ot a kir. törvényszék ismét csak fölmentette, sőt sokkal fényesebbre csiszolta az immár ötödik éve ártatlanul meghurcolt rendőrfőkapitány becsületét, mint az első főtárgyaláskor, úgy a városi polgárság, mint Háromszék-megye közönségének elégtételére. Érdekes megemlíteni, hogy a hadjáratot vezető egyik leghatalmasabb oszlopát éppen az nap temették, midőn az agyongyötört rendőrfőkapitányt a törvényszék ismét felmentette, amelyben a nagy tömeg a nemzeti munkáját látta.

— (Vasuti katasztrófa.) *Liptószentmiklósi* tudósítónk jelenti: A kassa-oderbergi vasut vonalán tegnap délután nagy katasztrófa történt, amely azonban szerencsére nem követelt emberáldozatot. *Vychodna* közelségénél, meredek sziklás lejtőről leszakadt egy hatalmas sziklatömb, éppen abban a pillanatban, amikor ott elrobogott a 140. sz. tehervonat. Az óriási erővel guruló súlyos szikladarab kettészakította a vonatot. A kocsi összetörtök s közülök öt ötvenméternyi mélységbe a *Vágba zuhant*. Ezek a kocsi izépporrá törték. A vasut kára százhuszezer korona. A közlekedést a vonalon beszüntették.

— (A Népszínház válsága.) A népszínházi bizottság *Halmos János* polgármester elnöklésével ma ülést tartott és megvitatta a Népszínház ismeretes válságának a dolgát. Határozatot azonban nem hozott, hanem délután hat órára halasztotta a tárgyalást. Délután dönteni fog a dologban.

— (Az «Astra») Van a Magyarországon lakó oláhoknak egy intézményük, *Astra* a neve. Nagy dákóromán ábrándokat élesztget és esztendőről-esztendőre tekintélyes összeg pénz tancolnak, szavalnak össze részére az oláhok. Az *Astra* programjának egyik pontja egy állandó színház építése, amely az oláh kultúra megerősítésének nem is a legutolsó eszköze. Ennek megvalósításáért buzog *Vulkán* József is, aki különben tagja a Petőfi-társaságnak. *Vulkán* szoros összeköttetésben áll az *Astra* vezető-embereivel s a színházépítés ügyét különösen a szíven viseli. Mint *Nagyváradról* jelentik, a színház felépítéséhez szükséges összeg erejéig ebben az évben Biharmegye oláh közönségét akarja megadóztatni. Minden olyan biharmegyei városban, ahol csak egy kissé számbavehető oláh társadalom van, nagy jótékony célú ünnepséget rendeztet az *Astra* javára. A rendező bizottság élén ő maga fog állani. Mindenestre érdemes megemlíteni, hogy Biharmegyében a magyar köznevelődési egyesületek tagjainak száma egyre ritkul, addig az *Astra* az oláhok erős pártolása mellett folyton izmosodik.

— (Művészünnepély.) Április 9-én a Vigadóban tartandó nagy művészünnepély *jelmezi irodája* Magyar-utca 1. sz. a vasárnap f. hó 13-án nyílik meg a nagy közönség számára.

— (Apad a Duna.) A folyammérnöki hivatalhoz ma érkezett jelentések szerint a Duna összes mellékfolyóival egyetemben s az egész szakaszon apad. A fővárosnál a víz tegnap óta 4 centiméterrel esett ismét s mai magassága 6 foknyi hőmérséklet mellett 200 centiméter. Ma már sok helyütt a meder is kilátszik s dacára a hosszabb idő óta tartó apadásnak, ez még jó ideig eltart.

— (Siketnémák felvétele.) A siketnémák Levesvármegyei intézetébe a jövő iskolai évre tizenöt siketnéma gyermek vétetik fel. A felvétel iránti kérvények június hó végeig nyújthatók be. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgatósága (Eger) szolgál.

— (Furfangos szédelés.) A rendőrség a minap furfangos szédelésnek jött a nyomára, amelyet három kétes egzisztenciájú, munkátalan ember üzött már hosszabb idő óta.

Üzelmeik áldozatául nagyrészt magasabb állású és vagyonosabb kereskedőket, gyárosokat szemeltek ki, akiknek a pénzügyminiszteriumban volt valamely ügyük. Illeték, jövedéki ügy, vagy valami engedély megszerzése stb. Ezeket az ügyeket valahogyan ki-puhították és levelet irtak az illetőknek. Hivatkoztak a miniszteriumban fekvő ügyekre és figyelmeztették, hogy «fontos és bizalmas megbeszélésük volna» az említett ügyben. Kértek tehát, hogy valami helyet, esetleg szállodát jelöljenek meg, ahol találkozhatnak. A választ poste restante kérik. A levél aláírása a következő volt: «Kocsmáros Béla pénzügyminiszteri számtiszt.» Legutóbb egy szeszgyáros kapott ilyen levelet. A gyáros átadta a rendőrségnek a levelet, amely megállapította, hogy a szédelést már régóta üzik. A szédelés főmozgatója Kincses Klincsek Béla budapesti születésű huszonkilencéves munkátalan ember volt, aki Pesti távirati iroda címen egy szédelésre alapított újság szerkesztőjeképp szerepelt. Zsarolásért és csalásért többször volt büntetve, két társa volt: Hauser Lajos budapesti születésű 29 éves rovott multu sipista és Widenauer Béla vágselyei születésű 27 éves idegenvezető, akit tréfásan Szamóócának neveznek, mert egy Szamóca nevű lovon nagy ősszeget nyert. Különböző lóversenyek idején típek eladásával is foglalkozik. Akkor fogták el őket, amikor a főposta poste-restante osztályánál a levelekért jelentkeztek. Kincses Bélánál több Kocsmáros Béla névre címzett levelet találtak, amiből azt következtetik, hogy sok ügyes-bajos embert sikerült megszarolni azzal, hogy elhitették velük a miniszteriumban való befolyásukat. A rendőrség Widenauert a toncházban zárta le, ahonnan kitoloncolták; Kincsest és Hausert pedig a IV. kerületi kapitányság börtönébe. Egyelőre csak kihágási uton lehet ellenük eljárni, mert bünvádi feljelentés eddig nem érkezett ellenük.

— (Társasutazás Konstantinápolyba.) A Központi Menetjegyiroda vezetésével március 29-én Konstantinápolyba induló társasutazás iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik, mert még mindenkinek élénk emlékezetében van az a páratlanul vendég-szerető fogadtatás, amelyben a Rákóczi-zarandoklat alkalmával részvételük a törökök a menetjegyiroda utasait. A részvétel díja teljes ellátással, kálauzálással, belépődíjakkal, borralalokkal, vagyis az összes költségekkel egyetemben Budapestről mindvégig I. osztályon 375 korona, a II. osztályon 275 korona. Vasuton II. osztályon, hajón pedig I. osztályon 295 korona. Kolozsvárról, mindvégig I. osztályban 360 korona, II. osztályban 260 korona. Vasuton II. osztályban, hajón pedig I. osztályban 280 korona. Külön kirándulás a kisázsiai Izmidbe, az I. osztályban 40 korona, Brussába 120 korona és Smyrna Efesosba 300 korona. A konstantinápolyi utra a résztvevők kényelme érdekében, minél előbb kell jelentkezni a Központi Menetjegy-irodában (Budapest, IV. Vigadó-tér 1. szám alatt, ahol bővebb felvilágosítás és részletes útterv is díjtalanul kapható.

— (Dráma az Árpád-gözsön.) Az Adria hajóstársaság *Árpád* nevű gőzösné, mint Párisból jelentik, szerencsétlenség történt a minap Algirban. A hajó első tisztje, *Rampics* szóváltásba keveredett a második tiszttel, *Rasics*-csal s ennek hevében revolverrel rálőtt. A golyó a második tisztet szeme felett érte és súlyosan megsebesítette. Amikor *Rampics* látta, hogy hirtelen haragjának milyen gyászos következménye lett, két golyót röpített a fejébe. Állapota reménytelen.

— (A dobsinai jégbarlang látogatói.) Gömör-megye világhírű természeti csodája, a dobsinai jégbarlang évről-évre híresebbé válik s mind többen és többen keresik fel a gyönyörű barlangot. A múlt évben a hivatalos kimutatás szerint 3950 látogatója volt a barlangnak, akik következőképpen oszlanak meg nemzetek szerint: Magyar 2931, Osztrák 302, Németország 612, Angolország 31, Oroszország 21, Olaszország 3, Amerika 26, Hollandia 7, Franciaország 3, Dánország 8, Románia 1, Bulgária 3, Kínai 2. Összesen 3950. Felfedezése óta 78.114 látogató volt a barlangban.

— (Kihágást követünk-e el), ha a kirakatot nézzük? Annyi nálunk a szabály, hogy lépten-nyomon attól kell tartanunk, nem követünk-e el kihágást. A napokban láttuk ennek egy eredeti példáját. Ugyanis most, az évad kezdetén, a midőn főképpen a belvárosi kereskedők igyekeznek magukért kitenni s versenyeznek egymással, hogy melyik is képes szebb s izlesebb kirakatot készíteni, egy kirakat, mely valóságos látványosságzámba megy, különösen felkeltette a járó-kelők figyelmét, úgy, hogy valósággal ellepték előtte a járdát. A közelben álló rendőr ebben kihágást látott. A cég tulajdonosai Horváth és Halász női gyászruha-készítő vállalat, valamint több más belvárosi kereskedő illetékes helyen felszólaltak ez ellen s így provokálják annak elvi jelentőségű kimondását, vajjon kihágást követ-e el a közönség, ha tömegesen áll a kirakat előtt.

— (E fogadási parancs egy bankár ellen.) A berlini rendőrség ma elfogadási parancsot adott ki Hornberger bankár ellen, akit letéték elszikkasztásával vádolnak.

— (Betörés a rabmenedékházban.) A Jászberényi ut 29. szám alatt van az ugynevezett *rabmenedékház*. Ennek az üdv's intézménynek az a rendeltetése, hogy a tegyházból kikertült raboknak munkát és menedéket adjon. A napokban Szabó István kertész és Móczár Elek Gyula szabósegéd állított be a menedékhelyre, ahol befogadták őket. Szabó öt évi, Móczár három évi fegyházbüntetéséből került ki, amelyet betörés és lopás miatt tölthettek. A két rovott multu ember a menedékházban töltött időt arra használta fel, hogy kikémlelte a helvi viszonyokat. Tegnapi után betörték a menedékhely mosókonyhájába, ahonnan háromszáz koronát érő fehérneműt loptak el. A javíthatatlan gonosztevőket azonban a rendőrség letartóztatta.

— (Női gyászruhák.) Gyász esetek alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV. Váci-utca 26. Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és alhossza.

x Aki kertjét szereti és szép konyhakerti terményeket akar, az fedezze magzükségletét *Mauthner Odön cs. és kir. udvari magkereskedésében* Budapesten, VII., Rottenbiller-utca 33. sz. A cég idei fő-árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra ingyen küldi.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét Erényi Béla gyógyszerész lapunk mai számában megjelent *«Bob-csemege»* című hirdetésére.

x Idősek látszó arcok fiatal, úde kinézést nyernek, ha a világhírű teljes ártalmatlan valódi angol Balassa-féle ugorokatejjel ápolják. Üvegje 2 korona Balassa K. gyógyszerárában, Budapest, Erzsébet-falva 10.

x Olvasóink figyelmét felhívjuk a *«Kalap Király»* különlegességeire. Fenti cégnél 3, 4, 5 koronáért feltűnést kelő újdonságokat kapni, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek a nagy közönség körében. A *«Kalap Király»*-nál esténként tündéri ki-világítás mellett lehet vételkötelezettség nélkül bárkinek a hetenként beérkező modelleket megtekinteni: Kossuth Lajos-utca végén, Eskü-ut, Klotild-palota.

x Az ipar csodája mindig az volt, ha az ipartermek oly olcsó árban kerül forgalomba, hogyha az feltűnést kelt. Egy ilyen csodát teremtett meg mostan az Országos Posztosztétküldési Aruház azzal, hogy 5 forintért szétküldi az ország bármely részébe a legnagyobb férföltönyre elegendő finom posztót vagy kamarn-szővetet, fekete, sötétkék, barna, szürke és drapp színekben. Ezt a szinte bihetetlen olcsó árt, úgy tudta megteremteni, hogy egy posztógyárosnak pénzre volt szüksége s minden készletét adta el neki oly olcsón, hogy a vételár alig fedezte az előállítási költséget, amit bizonyít, hogy egy rövid idő alatt pár száz utánrendelést és körülbelül száz elismerő levelet kapott az ország minden részéből, ajánlatos tehát a nagyközönségnek, hogy minél sürgősebben rendeljen meg ezen finom posztóból néhány öltönyre való, mert a készlet előreláthatólag nem tart sokáig. Megrendeléseket utánvét mellett eszközöl az Országos Posztókitel Aruház (Budapest, VII/VI. ker. Rottenbiller-utca 4—b szám). Két férfruhára való rendelésnél a postaköltséget a cég fizeti. Mintákat a nagy forgalom miatt nem küldhet.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Természettudományi Társulat élettani szakosztálya március 15-ikén, kedden, este fél 7 órakor az egyetem élettani intézetében (Esterházy-utca 5.) ülést tart. Tárgy: Heim Pál és Preisich Kornél felolvasása: A vérlemezkék eredetéről.

* Tavaszi tárlat. A Képzőművészeti Társulat az idén kizárólag magyar művészek műveiből rendezi tavaszi kiállítását. A kiállítás, a beküldött anyagból itélve, fényesnek ígérkezik. Összesen hétszázötvenegy műtárgyat küldtek be s a zsűri, *Karlovsky* Bertalan festőművészeti előadó elnöklésével, már megkezdte munkáját. A bírálattal március 30-áig készülnek el teljesen, amikor a művészeket értesíteni fogják az eredményről. Az ünnepes vernisszázs 31-én, csütörtökön lesz, amikor megtartják az első sőtahangversenyt is. Május 2-án megnyílik a virágkiállítás és azontul a műcsarnok előtt lévő parkban minden délután katonazenekar fog hangversenyezni.

NYILTTÉR. *)

Vérgyógyítás. Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyelemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válasza Betegeket intézetlen kívül is kezel. — Nehéze betegnek legbiztosabb gyógymódja.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Fédésre ítélt kir. közjegyző, Klopner Gyula, Magyar-Lápos kir. közjegyzője 1901. február 2. és 3-án hagyatéki eljárásán volt Sósmező erdőlyi községben, ahol Kaluger János és Garbe János hagyatéki ügyében tárgyalást tűztek ki. Midőn megérkezett a községházához ott a megjelent feleknek következőket kiállította oda:

— Akinek nincs pénze, az mehet haza, mert portára nem tárgyalok! A felek közül, volt egynehány, akinek nem volt meg a közjegyzőnek járandó meg-

Törvényesen védett
„Bob-csemege”
a legköllemesebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.
Főraktárak: Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. Egger Leó, Váci-körút 17., Török József, Király-utca és Andrássy-ut, Karischmaroff A., Népszínházzal szemben, Fodor J. Sas-árogueria, Kerespesi-ut, Gara és Roib, József-körút 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 10., Molnár és Moser, Koronaherceg-u., Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrássy-ut 78., Reimer és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

Jelenési díj s azok el is távoztak. A közjegyző ezzel szemben azt írta a jegyzőkönyvbe, hogy a felek nem jelentek meg. Ezt a dolgot a közjegyzőnek névtelen beadványban az igazságügyminiszternek is tudtára adták, aki utasította az illetékes marosvásárhelyi ítélőtáblát, hogy a vizsgálatot és fegyelmi eljárást indítsa meg. A főügyész hat rendbeli köteletségmegszegés és hanyag eljárás miatt emelt vádat s mivel hogy a fegyelmi tárgyaláson több tanu beigazolta a vádat, a bíróság két rendbeli fegyelmi vétségben mondotta ki bűnösnek s ezért írásbeli feddésre és 567 korona bírság megfizetésére ítélte. A kir. Kuria fegyelmi bírósága ma Vörösmarty Béla elnökelete alatt, Székely Ferenc koronaügyész meghallgatása után, helybenhagyta az ítélőtábla ítéletét, azzal a különbséggel, hogy a közjegyzőt a költség megfizetése alól felmentette.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete igazgató választmányi ülést tartott Nick Ede kir. tanácsos elnöklésével, amelyen Jeszenszky Pál ügyvezető előterjesztette az egyesület tavalyi zárszámadásait. Ezek szerint a bevétel kitett 17.240 koronát, a kiadások 8613 koronát, úgy, hogy a bevételi fölösleg 8627 korona. Elhatározta a választmány, hogy erre az évre öt, egyenként 200 koronás ösztöndíjra pályázatot ír ki, amelyre kedvezőtlen körülmények közt lévő tagok gyermekei, illetve elhunyt tagok árvái pályázhatnak. Az egyesület által tavaly kiosztott ösztöndíjak és segélydíjak összege 3000 koronára rugott és fennállása óta az egyesület több mint 31.000 korona ily segítséget osztott ki tagjai közt. Az ügyvezető előterjesztést tett ezután a földművelésügyi miniszter által a nem okleveles gazdatisztek részére engedélyezni szándékolt gyakorlati vizsgálat tervezetéről. A választmány nagy örömmel vett tudomást a miniszter ez elhatározásáról. Az egyesület idei közgyűlését a választmány április hónap 24-ikére tüzte ki. Több folyó ügy elintézése után a gazdatisztek nyugdíjintézele tartotta meg igazgatósági ülését. A nyugdíjintézet alapvagyonra félmillió korona.

Magyar tojás Dél-Afrikában. A Dél-Afrikába importált tojás értéke 45-50 ezer font sterlingre (kb. 1-1,2 millió koronára) tehető évenként. A közel 50 ezer font sterlingre (1,2 millió koronára) rugó 1901. évi behozatalnak kb. 75 százaléka a Fokgyarmat, 25 százaléka pedig Natal kikötőin át vette útját Dél-Afrikába. A származási országok között első helyen Madeira áll, mely sziget 1901-ben Dél-Afrika tojás-szükségletének 77 százalékát fedezte. Madeira annak köszöni vezető szerepét a dél-afrikai tojáskereskedelemben, hogy az Angliát Dél-Afrikával összekötő postagözsök hetenként érintik Funchal nevű kikötőjét, honnét Cape-Townig az ut csak 12 napig tart. Ezen rendes és gyors hajóösszeköttetés állandóan biztosítja Madeira versenyképességét és domináló helyét Dél-Afrika piacain. A számottevő angol tojáskereskedők többnyire főtelepekkel bírnak Madeirában, honnét nemcsak Dél-Afrikába, de Angliába is exportálnak. Ehhez képest a londoni tojástőzsde irányítja az áralakulást Madeirában is. A második helyet a származási országok között Ausztria foglalja el, honnét 1901-ben 4386 font sterling (több mint 100.000 korona) értékű tojást exportáltak Dél-Afrikába. Nagybritánia, mely közel 4200 font sterling (100.000 korona) értékű kivitelével harmadik helyre kerül a származási országok sorában, nem kizárólag saját termékét exportálja, hanem javarészt kontinentális eredetű tojást, mely Európa különböző országaiból kerül a londoni tojástőzsdére. Az angol kivívó tehát a szortírozás és csomagolásra szorítkozik, mely műveletek azonban alapos szakismeretet igényelnek. Az Angliából reexportált tojás részben dán, részben olasz és mint délafrikai szaktudósítónk Pirnitzer Gyula jelenti, részben magyar eredetű.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza jobb vételkedv és ugyanoly kinálat mellett elkelt circa 25.000 métermézsa néhány fillérrel magasabb áron.

Készáru-üzlet.

Buza:

Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 8,90 korona, 200 mm. 80 k. 8,875 korona, 100 mm. 80 k. 8,90

korona, 100 mm. 79 k. 8,825 korona, 750 mm. 795 és 500 mm. 795 k. 8,775 korona, 300 mm. 795 k. 8,825 korona, 11200 mm. 79 k. 8,875 korona, 100 mm. 79 k. 8,825 korona, 1620 mm. 787 k. 8,80 korona, 1400 mm. 78 k. és 600 mm. 785 k. 8,725 korona.

H.-M.-Vásárhelyi: 1600 mm. 80 k. 8,915 korona.

Féjermegyei: 1440 mm. 75 k. 8,30 korona.

Pestmegyevidéki: 500 mm. 795 k. 8,65 korona, 500 mm. 795 k. 8,625 korona, 280 mm. 785 k. 7,70 korona, 100 mm. 785 k. 8,575 korona, 150 mm. 775 k. 8,55 korona.

Palánkai: 3000 mm. 76 k. 8,40 korona.

Zimonyi: 2450 mm. 76 k. 8,25 korona.

Raktáraru: 1000 mm. 785 k. 8,625 korona.

Szerb: 7000 mm. 75 k. 7,875 korona.

Rozs: 500 mm. 6,525 korona, 100 mm. 6,50 korona, 100 mm. 6,50 korona.

Arpa: 100 mm. 5,60 korona.

Zab: 100 mm. 6,00 korona, 100 mm. 5,90 korona, 100 mm. 5,80 korona.

Tengeri: 800 mm. 5,35 korona.

Érték-tőzsde.

Az utolsó elhelyezés 350-475 százalékos kamattételek mellett simán folyt le. Az üzlet tehát későn kezdődött, de már az elején is szilárd irányzatot követett. Délben magasabb külföldi jegyzésekre újabb emelkedés állott be. A helyi piacon a Salgótarjáni kőszénbánya részvények emelkedtek.

Az előtőzsdén jegyezték:

Osztrák hitel	637,25	637,25	637,25	---
Magyar hitel	752,50	753	753,75	---
4% koronajáradék	97,92	97,92	---	---
Leszámitóbank	453	453	453	---
Jelzálogbank részv.	514,50	514,50	---	---
Rimamurányi	469,50	470	470	---
Allamvasut	635,50	635,50	635,50	---
Városi villamos	319	319	319	---
Budapesti Közut	585	585	585	---
Salgótarjáni	---	---	---	---

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	638,50	---	---	---
Magyar hitelrészv.	756	---	---	---
4% koronajáradék	97,92	---	---	---
Leszámitóbank	453	---	---	---
Jelzálogbank részv.	514,50	---	---	---
Rimamurányi	470	---	---	---
Allamvasut	636	---	---	---
Városi villamos	319	---	---	---
Budapesti Közut	585	---	---	---
Salgótarjáni	540	---	---	---

REGÉNY-CSARNOK.

A becsületszó.

Írta: V. Olasz János.

— Nem! de nem használhatom többé kardomat Franciaország szolgálatában. Én hadifogoly vagyok!

És elbeszélte Napoleonnak és a tábornagnak a közel történeteket és különösen hangsúlyozta, hogy csak azért jött becsületszóra vissza, hogy a vett paranshoz híven megtehesse jelentését a vadászok rohamának eredménye felől. Most pedig kötelességét fogja teljesíteni, amire becsületszavát adta.

Mac Mahon helyesnek látta ezt, Napoleon azonban mosolyogva rázta fejét.

— Ne is gondoljon arra kedves gróf, Franciaország és én nem nélkülözhetünk egy ilyen férfit!

— De becsületszavam, Sire!

— Egy hadi esel.

— Bocsnát Sire, ez nem volt esel, de a vett parancs, hogy felszegednek jelentést tegyek, eslekedtetie ezt velem.

— És ezt megmondta Ön az ellenségnek?

— Szabad volt ezt tennem? Akkor nem bocsátottak volna el.

— Nos tehát — mondá Napoleon, mialatt a tábornagy a küldöncök jelentéseinek vételével volt elfoglalta s a dologra nem fordított többé figyelmet — Ön ezek után eselt vagy ha jobban tetszik kibúvót használt, hogy szabad lehessen. Ne vegye a dolgot oly komolyan. Becsületszóról szó sem lehet ilyen körülmények mellett! Fogadok, hogy ellenfele nem is gondol arra, hogy Ön azt megtartja. Különbben is, ha szavát adta is, én felmentem önt annak beváltásától.

Lahire habozott. Komolyan volt-e ez mondvá, vagy csak lovagiassága tétetik próbára? Mind-egy. Nem mulasztotta el a császárnak megmondani, hogy adott szava alól csak az mentheti őt fel, kinek biztosítékul becsületrendjét adta át.

Napoleon összeráncolta homlokát. Lahire alhatatossága éppen nem imponált neki, ellenkezőleg, izgatta őt s engedelmességnek vette elhatározását. Figyelmeztette Lahiret, hogy egykor feltétlen engedelmeséget esküdött neki, ami alól a mai nap eseményei sem oldják fel. És ha a császár mondja neki, hogy adott szavát nem kell megtartania, ebben meg kell nyugodnia.

Lahire azonban más nézetben volt és sajnálatlan jelentette ki, hogy ezen esetben nem engedelmességek legfőbb urának, a császárnak. Jöjjön, aminek jönni kell, ő neki meg kell tartani becsületszavát és visszamegy fogságába.

Napoleon ismét mosolygott. Rendesen a legkényesebb dolgokat is mosolyogva és bámulatos nyugalommal szokta tárgyalni és nem is vette észre senki, hogy haditörvényszék elé állítással fenyegette a gróftól engedelmességért. Általában azt hitték, hogy simán folyt le a dolog s akadtak pajtásai, akik még szerencsét is kívántak neki.

Lahire keserűen nevetett fel.

— Szerencsét kívánni? Mihez? Talán ahhoz, hogy ki van tőve annak a veszélynek, hogy becsületes legyen? Mit szólna az az osztrák tiszt, aki biztosan számít visszatérte? Csalódnia kelljen neki? Nem! Élete felett rendelkezhetik a császár, de becsülete felett nem! Inkább meg hal, de becsületes nem lesz s a következő pillanatban már utban volt a holtakkal és sebesültekkel fedett térségen Solferino felé.

Napoleon élénken sajnálkozott felette. El van veszve a szerencsétlen! — mondá s mindenki osztotta e nézetét, mert még hevesebben folyt a harc, mint előbb. Valamennyi ágyu dörgött s végtelen sortűzek hangzottak; a düh és fájdalom-ordítás, káromlás és átkozódás vegyült a puska-porfüsttel telített mozdulatlan légtérbe. Az ellenséges harcokon rettenetes paroxizmus, delirium vett erőt, ami az ütközetnek tetőpontját jelzé.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvénytársaság
a szab. osztr.-magyar
államvasúttársaság resicai mezőgaz-
dasági gépgyáranak vezérügynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe

Egyetemes acélekék.

Ettűrhetetlen téglacél ekfej. Páncélcél-kormány-
lemez. Magasított acélekefej. Porvédő kerek. Acél
gerendely.

Tiszta acélananyag saját hámorainkból.

Csak kímálatlan nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmány. Felhívulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Rövidített levélcím:

„AGRARIA“ Bpest V., Váci-ut 2.

Sürgönycím:

„AGRARIA“ Budapest.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1904 március 13-án.

M. kir. Operaház.

Tosca.

Melodráma 3 felv. Zenéjét szerző: Puccini G. Kezdeté 7 órákor.

Nemzeti színház.

Délután rendes helyárrakkal:

A csapodár.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Sardou V. Kezdeté fél 3 órákor.

Este rendes helyárrakkal:

Mátyás és Beatrix.

Történelmi dráma 4 felv., előjátékkal. Irta: Pekár Gyula. Kezdeté 7 órákor.

Népszínház.

Délután mérsékelt helyárrakkal:

A vándorlegény.

Nagy operett 3 felvonásban. Irta: West és Schnitzer. Kezdeté fél 3 órákor.

Este rendes helyárrakkal:

Kis császár.

Regényes daljáték 3 felvonásban. Irta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerző: Stoll Károly. Kezdeté fél 8 órákor.

Vigszínház.

Délután mérsékelt helyárrakkal:

Az erény utjai.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Fiers és Caillavet. Kezdeté 3 órákor.

Este rendes helyárrakkal:

Takarodó.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Boyerlein. Kezdeté fél 8 órákor.

Király színház.

Délután mérsékelt helyárrakkal:

Makrancos hölgyek

Operett 2 felvonásban, Zenéjét szerző Lincke. Kezdeté 3 órákor.

Este rendes helyárrakkal:

A toreador.

Operett 2 felvonásban. Irta: Bolton-Backers. Kezdeté fél 8 órákor.

Uránia.

Délután mérsékelt helyárrakkal:

Az orvos régen és most.

Kezdeté 4 órákor.

Este rendes helyárrakkal:

Dalmácia.

170 színesen vetített képpel 15 mozgóképpel és eredeti dalokkal. Irta: dr. Havass Rezső. Kezdeté fél 8 órákor.

Olvassóink figyelmét felhívjuk a KALAP-KIRÁLY

— tavaszi elsőrangú különlegességeire —
Budapest, Kossuth Lajos-utca
(Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben elismert specialista. Divatlap küldetik.

RAUCH EDE

„HELIOS“ fényképezési műterme

fényképek életnagyságban

Budapest, Nagymező-utca bejárat Király-utca 52. sz. a.

1 darab életnagyságú Bromidplatin fénykép	3.-kor.
passzpartout keretivel	1.-
6 magnon fénykép	1.-
6 viták	2.-
6 kabinet	4.-
6 makart	5.-

mind a legújabb szavakot kivételben. Vasár- és ünnepnap egész nap nyitva. Felvételek és időkben is eszközölnék este 8 óráig villanyfény mellett. Megrendelések minden fénykép után is eszközölnék.

Ugyanők mindentűt kerestek.

„Gobeságok“ kacagató székelyhistoriák II. KIADÁS
Postaköltséggel együtt 1K.40.f. ért.
Küldi: PÉTERFY TAMÁS BUDAPEST

Gépészek.

Kazánfűtési vizsgára előkészítő könyv 70 fillér, előbbi és lokomobil és cséplőgépekről 1 kor. 50 fillér, két előbbi és az összes stabilgépekről 2 kor. 50 fillér. Esztorgályosok kézikönyve csavarmenet-számítással 2 kor. Villamosság kated telefon, villamsengő stb. 3 kor. — Morva Rezső, Budapest, VIII., Kőrös-utca 10. Vizsgára előkészít. (1989)

Phonograph!!!

legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes előadással

Kellner és Steiner

Király-utca 58. szám.

Képviselők keresteknek.

Malátacakes
minden egyéb liszt hozzáadása nélkül tiszta malátából készült tea és erőtáptermény. Egy nagy doboz 2 kor.; egy kis doboz 50 fillér.

Malátalikör
tisztá malátakivonattal készült erősítő és oldó likör. A likörök királya. 1 palack 2.30 korona.

Maláta-keserű
tisztá malátából, malátakivonattal és a legújabbabb gyógyanyagokból készült páratlan hatású gyomorerosító és étvágygerjesztő. Egy palack 2.30 K.

Maláta-brandy
tisztá malátából készült erős férfital. Kifinomó élelénkítő és frissítő hatásánál fogva nélkülözhetetlen minden túlerőltetés után. Egy palack 3.75, 2.- és 0.95 K.

Maláta-rum 1648
valódi jamaikai rummal és tiszta malátával készült. Teához a legjobb rum. 1 palack *** 2.30 K, ** 2.10 K, * 1.80 korona.

Malátakivonat-cukorka
tisztá malátakivonattal készült leghatásosabb szer köhögés, rekedtség és hurutos bántalom ellen.

Számos elismerés orvostanároktól, orvosoktól és magánfelektől.

Kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben.

Oda, a hol még nem kapható, 6 koronától kezdve bérmentve szállítja a „Szent Anna malátakészítő-gyár” Kis-Velencén.

5 kor.-ért Sok pénzt

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 darab) kevésbé megsérült, finom, onyhe

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya-, rezeda-, jázmin- és gyöngyvirágból szépen összerálogatva. A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétel küldi:

Scheffer, Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3.

takaríthatnak meg házaszszonyok legünomabb kókusziózsírommal. Kifinomó főzéshez, sütéshez, teljesen pótol vaját, lúdszirt, lisztzsirt. Ot kilós doboz ára 3 frt 14 kr. bárhová postabérmentesen küldve 3 frt 50 kr. utánvétellel. 287/III.

KLEIN REGINA
= Tolcsva. =

Szent keresztuti

és más ajtatossági gyakorlások Krisztus Jézus kinszenvedéséről és haláláról.

Ára kötve 20 fillér.

Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, (VIII., Szentkirályi-utca 28b).

Régi, Budapestben megjelent 5 politikai napilap, melynek biztosított bevételei és egy napilappal járó összes kedvezményei vannak, igen jutányosan átadó.

Politikai és gazdasági érdekesportoknak, esetleg magánosoknak, kik a lökő társadalmi pozícióhoz akarnak jutni, igen ajánlatos. Az átvételhez, a fentartáshoz megkivántató forgatókét is beleértve, 20.000 forint szükséges.

Csakis levélbeli kérdézősküldéseket kér, melyekre levélbelileg válaszol Kurdy Rezső, VIII. kor., József-körut 59—61. sz., II. em. II.

A magyar nemzet története.
Elbeszéli Bodnár Géza.
Két kötet.
Szép félvázsonkötésben, színes borítékban 1 kor. 20 fillér.
Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII. kor., Szentkirályi-utca 28.)

CSALÁDI REGÉNYTÁR
A művelt katolikus olvasókörönység számára kiadja a Szent-István-Társulat.
Ára angolvázsonkötésben kötetenként 1 kor.
Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Megjelent!
A „Kiviteli Cimtár“
III-ik magyar kiadása.
Ára 5 korona. Ara 5 korona.
Kapható a Kiviteli Cimtár kiadóhivatalában Budapest, Szentkirályi-u. 28.

Megjelent!
Szekrényi Lajos fordításában.
Lewis Wallace, **Ben-Húr**, regény Krisztusról, két díszes kötet, 399 és 397 lap, 101 képpel. Ára a két kötetnek 12 korona.
Sienkiewicz **Henrik, Quo vadis?** regény Nero császár korából, két díszes kötetben 289 és 303 lap, 36 képpel. Lengyelből és teljesen a lengyel eredeti szerint tartva. A két kötet ára 9 korona.
Sienkiewicz **Henrik, Volyodyjovszki ur**, (a kis lovag) tört. regény a lengyel-török háború korából. A két kötet (290 és 283) lap ára díszkötésben 8 korona 40 fillér.
Dr. May **Károly, Karácsony**, Utazási regény. A 600 lapot tartalmazó kötet ára díszkötésben 6 korona.
Kaphatók a **Magyarság** kiadóhivatalában. BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-u. 28.

A „HARISNYAKIRÁLY“

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a. Elismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak

!!! 1903. évi beszercei kiállításon 2 ezüstéremmel kitüntetve. !!!
 1903. évi kolozsvári kiállításon 2 díszoklevéllel kitüntetve.
 1902. évi pozsonyi kiállításon 3 oklevéllel kitüntetve.

Kállai Lajos motortelepe, Budapest, VI. Gyár-u. 50.

Teljes jótállás
 kitűnő eséplésért !!!

A jelenkor legegyszerűbb és leg-
 tökéletesebb motorcséplő-készlete.
 Gépész nélkül könnyen kezelhető.
 Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében
 használt gépezet cserébe vétetnek.

Ajánlja teljes jótállás mellett benzinmoto-
 rokat malom- és iparüzemre, valamint

**villamos benzinloko-
 bil-cséplőkészleteit ket-
 fős tisztító-szerkezzettel**

!!Egyedül létező újdonság!!
 Önműködő, ellenőrző és biztosító-szelep.
 Külön mezőgazdasági gépszatár: gőzgépek,
 malmok, járgányok, cséplők, vető-
 gépek stb.

Ezen motorcséplő-készletek felülmúlhatlan kitűnősége felől tudakozódni lehet:
 Bárány Kemény József úrnál Maros-Németi (Erdély).
 Szijj Bálint földbírtokos úrnál Nagy-Igmánd (Komáromm.).
 Ferenczy György plébános úrnál Ipolyszalka (Hontm.).
 Nagy János földbírtokos úrnál Beleg (Somogyom.), stb. stb.
 Legbiztosabb olesó üzem! Arjegyzék kívánatra bérmentve.

**Személyhitelt, olesó (törlesztéses)havi vagy negyed-
 évi részletfizetésre ajánl katonatisz-
 teknek, (hazassági övadékra is) ház- és földtulajdono-
 soknak (esetleg II. helyre is), hivatalnokok és kereske-
 dőknek, iparosoknak, esetleg kezesek nélkül is gyorsan,
 és díszkréten**

BALASSA ÁRPÁD bankbizományi irodája
 Budapest, Csengery-utca 47. szám.
 Telefon. Válaszbélyeg

SCHMIDT M.
 szíjgyártó, nyerges és bőröndös
 Bpest, VIII., Kerepesi-ut 25.
 Kocsizó- és lovagló-szerszámok.
 Mindennemű utazóbőröndök.
 Megrendelések és javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy
TAUSZKY MIKSA FIA TAUSZKY LIPÓT.
 Butorszállítási, beraktározási vállalata
Csakis Szervita-tér 5. sz. alatt létezik.
 Elvállal: költözködések helyben és vidé-
 ken, pontos kiszolgálás jutányos árak mellett.
 Címemre kérem figyelni.

**Brázay-féle
 sósborszesz.**

Használati utasítás minden
 üvegehez mellékelve van.
 Nagy üveg 2 korona. Kis
 üveg 1 korona. Kapható min-
 denütt.

Lakásokat
 csekély díj mellett közvetít
 »Fővárosi Lakásközvetítő»
 Kossuth Lajos-u. 16. 286/1.

Szobákat
 csekély díj mellett közvetít
 »Fővárosi Lakásközvetítő»
 Kossuth Lajos-u. 16. 286/1.

Felhívás!

Van szerencsém a t. uri közönséget értesíteni, hogy
 külföldi gyapjuszövet bevásárlásomról visszaérkeztem,
 hol alkalmas volt nagy mennyiségű valódi angol
 gyapjuszöveteket mérsékelt ártért megvásárolni, en-
 nélfogva készítek mérték után, mintaszerűen berende-
 zett férfiszabó termemben a legfinomabb gyapju szö-
 vetekből egy teljes tavaszi férföltönyt

15 forintért
 elegánsan elkészítve fekete, sötétkék, barna,
 drapp vagy szürke színekben.

Miután csak ezen egy szabott ár van, az uri közönség
 teljes bizalommal tehet egy próbarendelményt régi
 jó hírnévnek örvendő cégemnél.
 Miután előreláthatólag a készlet ezen finom gyapju
 szövetekből sokáig nem tart, ennél fogva kérem a
 t. vidéki megrendelő közönséget, hogy az esetleges
 rendelést minél előbb tegyék meg.

A megrendelések 4-5 nap alatt készülnek el és
 10 forint utánvét mellett szállíthatnak és a fennmaradó
 5 forint 8 hónap múlva fizetendő. Ezen fizetési felté-
 telt azért teszem, hogy ezen idő alatt a t. rendelő
 meggyőződjék a szövet kitűnő minőségéről és az öl-
 töny tartós elkészítéséről. A rendelésnél kérem a
 szövet színét megnevezni.

Vidékre: mértéknek elegendő az alanti mérték-
 utasítást kitölteni, vagy egy viselt ruha beküldése.

Minták a nagy költség miatt nem küldetnek.

A kabát számára	Cm.
Háthossza a gallervarrástól kezdve	
Ujjhossza a hát ujjavarrástól a man- chettaig	
Mellbőség (a mellnyen át) a hóna alatti a mellen és hátán át mérve	
A nadrág számára	Cm.
Belső nadrág hossza a lábkövvarástól egészen a cipő sarkáig mérve	
Mellénymérték szükségtelen	

Lichtmann Sándor
 férfiszabómester
BUDAPEST
 VII/VI., Rottenbiller-u. 4 B sz.

Uj! „Figyelem” Uj!

Légszesz üngyújtók, garantált 10.000 gyújtás; olesó lég-
 szesz- és villanyesűllők, légszesz- és fűtőkályhák
 bádigos, légszesz, vízvezeték és villanyfelszerelések
 jutányos áron eszközölök **Benedek Hermann**
 Budapest, üzlet és raktár: Nádor-utca 11., mfhely:
 Eötvös-utca 51. szám.

**DREZSMANN KÁROLY BUDAPEST, VII., Rottenbiller-
 utca 6/a. (Munkás-utca sarok)**

Borotva homorú-köszörűde villanyerővel. Különlegességek angol
 és svéd borotvákban Drezsmann-féle homorú-köszörűdés-
 lappal hosszú során gyűjtött tapasztalataim Bécsben, Münchenben és
 Stuttgartban, valamint 1894 óta Németországban, hol mint honora-
 ríusorús hírnévvel működtem, azon kellemes helyzetbe juttattak,
 hogy igen t. vevőimnek legmesszebbmenő igényeit is kielégíthetem.
 Mialt a **Drezsmann és Herzig** stuttgarti cég volt hirteligen az álla-
 láncosan legjobbnak elismert homorú-köszörűdés-
 mentesek elterjedt, hogy teljesen meg vagyok győződve, hogy hazán-
 ban Magyarországon a legtovább idő alatt a legnagyobb vevőkört
 magam részére biztosíthatom. Sürgönyeim: Drezsmann-Epest. 45

REMÉNYI MIHÁLY

arany- és ezüstérmekkel, díszoklevéllel kitün-
 tetett műhegedő-készítő, vonós-hangszerek szak-
 értője, a M. kir. Zeneakadémia szállítója
 Budapest, Király-utca 44/15. szám.
 Ajánlja dus raktárából az összes hangszerek, hurok-
 és vonókban.
Specialista vonós-hangszerek
 készítése és javításában.
 A hangfokozó-gerenda feltalálója, mely által
 bármely becsüdt vagy gondonka, sokkal nagyobb
 és kellemesebb hangot kap, melyért teljes keze-
 ség vállalatik. — Elismertvenek a legnagyobb
 művészeketől hármikor megteltek. Olasz,
 francia, angol, német és magyar mesterekedők
 és gonfolók nagy raktár. Vétel, beszerzés
 és gondoskodás a legmagasabb árakig. Quintessza, izterés-
 cladás a legmagasabb árakig. Quintessza, izterés-
 cladás a legmagasabb árakig. 134/1.
 „Burmester” hurok.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ingyen láda és csomagolás.

Pendkívüli olesóságot ad el
TAKÁCS FERENC magyarhoni üveg és
 karlsbadi porcellán-gyári raktára.
 Andrassy-ut 74. szám.
 Díszes edény-készlet 6 személyre, díszesen festve és 12 kor.
 Csoda-edény-készlet 6 személyre, díszesen festve és 15 kor.
 aranyozva, ára csak 7 kor.
 Csoda-kávé-készlet 6 személyre 7 kor.
 Csoda-tea-készlet 6 személyre 8 kor.
 Féláron ki lesz árusítva hámulatos, szóp és finom
 mézelt és mintázott 6 személyes üvegkészlet csak 8 kor.
 Szinte féláron ki lesz árusítva borosüveg 1 kor.
 vörösüveg 1 kor.
 vizeskorsó 1 kor.
 Finom mézelt vizespoharak csak 12 fill.
 Borospoharak csak 10 fill.
 Legújabb remek szép kávé- és teacészek, darabja 60 fill.
 Mosdókészlet, angol, díszes virággal 6 kor.
 nagyobb 10 kor.
 Díszes függőlámpák, húzó 7 kor.
 nagyobb 13 kor.
 Asztali lámpák remek 11-es tulipánnal csak 5 kor.
 Pontos kiszolgálás. Vasúti állomás kérétek.

SEY DEZSŐ-NÉ cimbalom tanítészete

Kerepesi-ut 34. sz., II. e. 25.
 Beiratkozás az é. bármely szakában. 251
Alapos oktatás cimbalomjátékban.
 Értekezés: Kedd, csütörtök és szombat d. e. 10-12.

Magyar üvegbiztosító-társaság

Budapest, Váci-körút 31. sz.
 Biztosít fákör-üvegtáblákat portálékban, üvegtáblákat egész épít-
 ményeknél, a legolcsóbb díjak és a legpontosabb lezámi-
 tolás mellett. Több évre szóló biztosításnál tetemes kedvezményes.
 Elvállal szállítási biztosításokat is. Ügyes ügyzők
 kerestetnek. 109

PROSPEKTOS KIVÁNATRA KÜLDETIK.
 M. kir. SZAB. 26396. sz.
REMÉNYI MIHÁLY
 TÖBBSZÖRÖSEN KITÜNTETVE
PREDMERSZKY JELE
 KÖLTŐ, ÉS NEVELŐ
 KÉSZÍTŐKÉK AZ
 EDÉNYKÉK AZ
 1876-1878-IG
 M. kir. SZAB. 26396. sz.
 BUDAPEST.
 KIRÁLY-UTCA 44. SZÁM.

Senkisémmulaszsa el

ezen bámulatos olesó Karlsbadi Porcellán-edénye-
 ket beszerezni 6 lapos-, 6 mély és 6 desszertányér,
 1 leveses-, 1 pecsényés-, 1 főzelékes-, 1 tésztástál,
 1 mártáscsésze, 1 sőtartó, 6 pár kávéscésze, 1 kávé-
 kanna, 1 cukortartó, 1 tejöntő összesen 39 drb. E két
 készlet ára csak 3 fnt 95 kr. Roccoó mintázott
 50 krral drágább. Pénz előleges beküldése ellenében
 csomagolás díjtalan. Zománczott főzőedények,
 6 fazék, 6 lábas csak 2 fnt 75 kr. 1 rendű gyárt-
 mány, 6 fazék 1 merőkanál, 1 burgonya hámozó,
 1 tészta reszelő, 6 pár acél evőeszköz, 6 drb acél evő-
 kanál, 1 palacsintasütő, 1 konyhalámpa összesen
 36 drb csak 4 fnt 95 kr.

WELLESZ ARTHUR
 porcellán- és diszmu-üzlete
 BUDAPEST, Üllői-ut 41. sz. (Ferenc-körút sarok.)

BUTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók ugy kész-
 pénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvérokné
 Budapest, VI., Teréz-körút 3. (Andrassy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerű megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és auro! szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 102

Csak rövid ideig tartó rendkívüli nagy árleszállítás! * * Csak rövid ideig tartó rendkívüli nagy árleszállítás!

Senki ne mulassza el ezen kedvező

alkalmi vételt!

A Tudomány és Irodalom legértékesebb művei új állapotban mélyen leszállított áron a bolti árak egynegyede (1/4) értékében (vagyis a mely műnek ára 2 K., az 50 filléért, nagy választékban)

VASS JÓZSEF könyvkereskedése és könyvkiadóhivatalában

Erzsébet-körut 38. sz. BUDAPEST Erzsébet-körut 38. sz.

állandóan kaphatók.

Kívánatra ugyanott úgy magánfeleltek, mint egyesületek, olvasókörök, köz- és iskolai könyvtárak stb.-nek készségesen szolgálnak és a jelzett címre megküldik a «Könyvbarátok Tanácsadóját», mely a raktáron lévő összes művek legújtanosabb árjegyzéseit is tartalmazza.

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközölköznek s úgy az alant felsorolt alkalmi művekből, mint az árjegyzékből választott és tiz koronát meghaladó rendelvények bérmentve megküldetnek.

Nevezetesebb művek jegyzéke:

Bartha: Hangulatok 4 K. bolti ár helyett most csak 1.- K.
 Barilli: Doderó kapitány 2 K. b. ár h. most csak .50 «
 Beresgázi: Valódi magyar szakácskönyv 2 K. bolti ár helyett most csak .50 «

Bodnár Zsigmond újabb művei:

1. «A magyar irodalom története», két vastag kötetben nemzetünk irodalmának történetét legkimerítőbben tárgyalja 17 K. bolti ár helyett most csak 4.25 «
2. «Szellemi haladásunk törvénye», szerző első munkája s melylyel a külföldi elismerését is kivívta magának... 1.40 K. helyett .35 «
3. «Az eszmeerő magyarázata», az erkölcsi világ törvényeit tartalmazó érdekes mű — 60 K. h. — .35 «
4. «A tudomány csodájáról», Brunetiére híres tanulmányát tárgyaló és az erkölcsi világ igazságát hirdető híres mű — 60 K. helyett .15 «
5. «Az erkölcsi világ», kiváló figyelmét és feltűnésteltető irodalmi becsü mű 5 K. helyett 1.25 «
6. «A magyar nemzet politikája» — 60 K. helyett .15 «
7. «Az erkölcsi törvény alkalmazása», 8 K. h. — .75 «
8. «Erkölcsi kérdések», nevezetesebb bölcsészeti munka — 2 K. helyett .75 «
9. «A jog keletkezése és fejlődése», elismert szakmunka — 1 K. helyett .25 «

10. «A népfajok sorsa», az egyes népek jellemzése és a faji átalakulásra beható realizmus hatású tárgyaló irodalmi becsü mű 3 K. h. 1.- K.
11. «Eszményeink», az idealizmus és realizmus árja szerint módosuló eszmények beható tárgyalását tartalmazó mű — 3 K. helyett 1.- «
- Daudet: Tarasconi-Tartarin ... (2 K.) .50 «
- Doyly: Az utolsó probléma... (2 K.) .50 «
- « Véres boszu ... (2 K.) .50 «
- « Dilettáns detektív ... (2 K.) .50 «
- Endrei: Mótvás király élete és halála ... (2 K.) .50 «
- Farkas E.: Ocskay brigadéros ... (2 K.) .50 «
- Fouille: Egy szegény ifjú története... (2 K.) .50 «
- Flammarión: Uránia... (2 K.) .50 «
- « A világ vége ... (2 K.) .50 «
- Gaal K.: Válás előtt és Válás után... (2 K.) .50 «
- Gorkij: Szegény emberek ... (2 K.) .50 «
- Gutius: A vádlottak padján ... (2 K.) .50 «
- Jónadarak ... (2 K.) .50 «
- Kenedi: Gyarlóságok ... (2.90 K.) .70 «
- Kielland: Nyomorban ... (2 K.) .50 «
- Knuth: Éhség ... (2 K.) .50 «
- Kovács: Adókezelési könyv ... (1 K.) .25 «
- Dr. Lahmann: Hogyan táplálkozzunk... (2 K.) .50 «
- Marlitt: A két szakáll ... (2 K.) .50 «
- Maurier: Egy őrlött naplója ... (2 K.) .50 «
- Mocnik: Mérlan ... (3.60 K.) .90 «

- Móricz P.: Rákóczy Ferenc ... (2 K.) .50 K
 « Nagy Napoleon császár ... (2 K.) .50 «
 Nagy Endrei: Vörös lovag ... (2 K.) .50 «
 Népdalok... (2 K.) .50 «
 Ohnet Gy.: A vasgyáros ... (2 K.) .50 «
 « Az élet harca ... (2 K.) .50 «
 Ószi K.: Teliverek ... (3 K.) .75 «
 Pekár Gy.: Dodo főhadnagy ... (2 K.) .50 «
 « Manóver szerelem ... (2 K.) .50 «
 Rényi: Rinaldo-Rinaldini ... (2 K.) .50 «
 Rio: Betyárok ... (2 K.) .50 «
 Sienkiewicz: Polgár és nemes ... (2 K.) .50 «
 Shakespeare: A velencei kalmár ... (2 K.) .50 «
 « Hamlet ... (2 K.) .50 «
 « Antonius és Cleopatra ... (2 K.) .50 «
 « Leár király ... (2 K.) .50 «
 Stevenson: Az öngyilkosok tanyája ... (2 K.) .50 «
 Szomorj: Párisi mesék ... (2 K.) .50 «
 Szűts J.: Pokol ... (2 K.) .50 «
 Tolsztoj: Mi a művészet ... (2 K.) .50 «
 « A kozákok ... (2 K.) .50 «
 « Korunk rabszolgasága ... (1.60 K.) .40 «
 Tólvgyi: Végzet ... (2 K.) .50 «
 Turgenev: Az elhódított hódító ... (2 K.) .50 «
 Verne Gy.: Kin-Fu ... (2 K.) .50 «
 Zóla: Nana ... (2 K.) .50 «
 « Pénz ... (2 K.) .50 «

Első Magyar Fűzőipar
 Budapest, Andrassy-ut 11.
 Legnagyobb raktár bel- és külföldi fűzőkben a leggyorsabbtól a legfinomabb hivatig
2 koronától 80 koronáig.
 Megrendelések mérték szerint 24 óra alatt. Képes árjegyzéket és mértékutasi-2014 tást díjmentesen.
 En gros árak, tehát legolcsóbb beszerzési forrás.

Készít mindennemű **olajfestményeket**
 üvegre, vászonra, fa- és vaslemezre a legizlésebb kivitelben, olcsó árakon.
KOMOR IGNÁC és TARSA, festő.
 Budapest, VIII., Kender-utca 10. szám.
 Vidéki megbízásokat fénykép után is lelkiismeretesen és legjobban eszközöl.

„Herkules“

Brauns Rudolf-féle dresdeni «Acélszélturnagyár» törv. védett eredeti gyártmánya.
 Évek óta fényesen kipróbált

költség nélküli üzemerő
 vizszállításra, villamos világításra, gépek hajtására mezőgazdasági, ipari és bányászati telepeken. — Prospektusokkal, fölvilágosítással, költségvetésekkel, tervekkel stb. készségesen és ingyen szolgál

Dr. Dietrich Sándor
 BUDAPEST, 202
 Akadémia-utca 14. sz.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden házmellék és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű, mert nagyobbra, ha megnő is, természet nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkiválóbb muskátly és más édes szőlőkkel. — A szőlő házmellékben mindenütt megnő és nincs oly ház, melynek fala mellett a legeszekebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb dísz, anélkül, hogy lekevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használatos részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. — A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomtatás katalógus bármikor ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Cím: Érmelléki első szőlőültvénytelep N.-Kágya, u. p. Székelyhid.

BUTOROK. Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, úgy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható Erzsébet-körut 48. szám, Royallal szemben **Buchinger I.** butoriparosnál.

Minden szó 3 fill.

Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés

ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontokra ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszlehetőséget beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszlehetőségen felül még 40 fillér küldendő.

Méhésztársaknak

Gyakorlati Méhészkönyvet egy koronáért küldök. — Kovács Sándor méhésztárs, Baranya-Csuzán.

Két kis

Singer varrógép olcsón eladó. Izabella-tér 3. Habán.

Alapos oktatást

a francia, angol, olasz, magyar és német nyelvből (társalgás, nyelvtan, irodalom, levelezés, stb.) ad egy úrnő, ki az illető országokban tartózkodott. — Kötőné ajánlatok. Kiváló jó módok.

Maszírozónó

ajánkozik uriházakhoz fizetés megbeszélés szerint. P. T. Sziv. 4. l. 4/a. (1005)

Törlesztéses készpénz-kölcsönt

földbirtokokra, valamint budapesti bérházak, háztartások, telkek stb. törlesztéses készpénz-kölcsönt II. és III. ik tételére 4-7%-os kamattal; személyi kölcsönt kezesség nélkül minden hitelképes egyénnek havi vagy negyedévi törlesztésre gyorsan és pontosan eszközöl a Központi Hitelforgalmi Intézet VII., Akácia-utca 10. Levélbeli felvilágosításra válaszlehetőség küldendő.

Családi Singer

varrógép olcsón eladó. Dob-utca 97. sz. földszint 8.

Eladó egy négyes

cséplőgarnitúra, egy fűkaszáló gyűjtővel Fazekas Jánosnál, Kovácsnán.

Cimbalom

kötőné hangu pedálos, olcsón eladó. Cim: Maros-utca 5. Buda.

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamattal fizetendő s mely kamattal a 15%-os törlesztésre s az összes bármikor felmondható, a pénzintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon

Grünfeld S.-hez

Budapest, Király-u. 23. sz.

1 forint

heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-kürt 31/a.

Használt férfiruhákat

fehérnemű stb. veszek legmagasabb áron. Singer, Lujza-utca 13. 902

Függönyök

felrakását, diványokat, foteleket, matracokat, ablakpárnákat olcsón elkészítik házánál. Unsavszky Nándor, Práter-utca 68.

Domonkos Lajos

uri és női cipész mester

Budapest, Teréz-körút 32. Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőből a legolcsóbb áron. — Mértékszerű megrendelések jutányos áron és pontosan eszközölhetők.

Jelszó: pártoljuk a hazai ipart!

Orlik András

cipész-mester

Budapest, VII., Csömör-ut 22.

Ajánlja dusan felszerelt saját műhelyében készült uri-, női- és gyermek-cipő raktárát. Férfi-cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 frt. Női-cipők 2, 3-50, 4, 4-50 és 5 frt. Gyermek-cipők 1 frt 20 kr.-tól feljebb. Mértékszerű megrendelések a legolcsóbb áron számítatnak. Javítások gyorsan s fontosnak eszközölhetők.

Gyermek és női ruha

készítését olcsón elvállalom Logódy-u. 104. ajtó 5. Buda.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

SZELLO R.

saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipő-raktára Budapest, Csömör-ut 12. sz. (Keleti pályaudvarral szemben.) Mértékszerű megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközölhetők. Javítások elfogadhatók.

DRESZMANN KAROLY

BUDAPEST

horvát-homoru-közösüző villanyerővel. — Különleges-ségi üzlet horvát- és fodrászati-cikkben. — Nagy raktár angol és svéd borotvákban. — Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Butort

és kárpitos munkákat részletesre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Ingyenesen

közvetíték mindent a világon! válaszlehetőség kérék. «Telegdi» Marosiudason.

Díjtalanul

adok felvilágosítást 200 K után 4 K havi törlesztéses, kezesség melletti s 200-400 K-ig terjedő kezesség nélküli és mindenteljes kölcsönügyletben. Ingatlan, tisztviselői és 1000 K-án kezdődő rendes váltókölcsönöket, továbbá 1000 K-ig terjedő azonnali folyósítható 8%-os magánkölcsönöket, a legmegtérültebb tőteléket, utólagos díjazás mellett, mely kölcsönös megállapodás tárgyát képezi, gyorsan szerkeszt meg. — Ügyszintén mindennemű terményekre előleglet legkedvezőbb feltételt mellett és szállítási kötelezettség nélkül. A kölcsönök bármikor visszafizethetők, de föl nem mondhatók. Jelszavam: Ügyfeleim hasznára lenni! Alvinczy Sz. bankképviselete. IV., Képző-utca 11., III. em.

Kereselek

molnári állást május 1-ére, elvállalok három vagy négy járatu malmost önálló kezelésre, jó bizonyítvánnyal. Dobay Mihály molnar, Tunyog.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOCSÓBB. PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY 3 KIVENETŐ MATRAGGAL 10 FRT. FACÉLSODRONY ÁGYBETÉT 5 FRT.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnye-, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetők, nem tetsző áruk kicserélhetők, vagy a pénz visszaadatik.

I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.

Olcsó, szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Saját készítményű férfi- és gyermekruha áruház.

Magyar gyártmány!

ASZÓDI S. *

* és TÁRSA

fűrészbő-mester.

VIII., Kerepesi-ut 41.

(Aúra-szálló épület.)

Nagy választék angol és francia divatkelmekben.

Mérték szerinti megrendeléseket az általánosan elismert 14 frt árakban a legújabb divatkelmekből készíttetnek. Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetők. 162

Budapest legnagyobb szőrmé bevásárlási forrása. Óriási raktár divatos Szukonsz Sztóla gallérokban. Viszont-eladónak ritka alkalom.

TSUK MIKSANAL, ANDRÁSSY-UT 31. SZ. KIRÁLY-UTCA 38. SZ.

Oleó KÁVÉ ÉS TEA

ÁRAK:

1 K. Házirtási	frt 1.25
1 " Portorico	1.30
1 " Portorico	1.50
1 " Kuba (Snoh)	1.70
1 " Kuba (Szeftomáhb)	1.90
1 " Gyöngy (Snoh)	1.50
1 " Mocca	1.40
1 " Mocca (Szeftomáhb)	1.60
1 " Arany Jáva	1.40
1 " Arany Jáva (Snoh)	1.60

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávémat

1 K Vegyes pörkölt kávé ..... frt 1.10

1 " Finom pörkölt 1.60

1 " Kuba pörkölt 1.80

Kávéhoz csomagolható:

1 K Mandarin es. lev. .... frt 1.60

1 " Mandarin es. kev. 1.25

1 " Házirtási 1.25

1 " Házirtási 1.25

1 csomag törmelék 1.30

4 1/2 kilós postaszakná (melyben több fajta is található) már a vidékre is teljesen kifizetve és elvállalva küld

Balogh László

kávé- és tea-kereskedő Budapest.

Főpárt és Iroda: (279)

VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

— Alapított 1854. évben. —

Abiaktvédő-, faredő- és redőfengely-gyár.

KALLAB V. Ruth József utóda

B E C S

XVII., Hernalser Hauptstrasse Nr. 52.

XVII., Bergsteiggasse Nr. 23.

Arjegyzék kívánatra ingyen küldeték.

Az egyedül létező valódi angol SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol

UGORKA-TEJ,

mely azonnal eltávolít minden szőplőt, májfoltot, pattanást, borotvát (metsző) stb. és az arcnak friss üdösgöt, fiatalosodást kölcsönöz.

Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, porcelán 2 K.

Főpárt-hely: Balassa Kornél gyógyszer-üzem Budapest, Erzsébetfalva.

Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapest: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrassy-ut 23.

Figyelem! Cégünk új kezítményét nyújt akként, hogy minden verőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelésnyel tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen

készít ki hivatalban, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltségünket, 1 frt 50 kr-t számítunk.

12 forint 1 darab összehajtható vaságy acélsodrony-betéttel, 3-résű matraccal és tartóval.

12 forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodrossal és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 100 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis

GICHNER ÜESTVÉREK BUDAPEST.

Muzsám-körút 27.

Paplan- és matraccgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.

Arjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Ezt olvassa el!

Villamos szelblámpa 90 kr. Vasbutor bőrrel 90 kr. Szivarlámpa, valódi bőr 90 kr. Pontosan járó asztali óra 90 kr. China-ézüst enker-tartó 90 kr. Morzsáló-gép konyha részére 90 kr. Szénvasaló 90 kr. Kávészűrő, két zomán 90 kr. Acél evőeszköz, egy darab, korcsolva 3 pár 90 kr. Britania evőkanál 6 drb 90 kr. Alpacca evőeszköz párja 90 kr. Alpacca kávéskanál 4 drb 90 kr. 3 oldalú tükör 21-es 25 cm. remek díszítéssel 90 kr. Söröskészlet, szines üveg díszes festményvel 90 kr. Likörkészlet díszes festményvel tálcán 90 kr. Valódi China-ézüst gyertyatartó, 22 cm. magas, drbja 1 frt 1.80, 25 cm. 2.25, 28 cm. 2.50, 31 cm. 3.25, 3 kerős gyertya-tartó, 48 cm. magas drbja 5 frt 50. Azonkívül minden e szakmába vágó cikkeket hánmatos olcsón. Utánvételi szétküldés naponta 2-szer.

Fővárosi áruház REISZ JÓZSEF.

Budapest, VII. ker., Király-utca 43-46. szám.

Budapestre utazók

bocses figyelmébe!

Ki akar jól rágni?

FOGAK 2 forinttól és teljes fogsorokat rágásra heilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Eltört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra alatt 1 frttől. Amerikai fogműterem tulajdonos

Kovács I. Károly-körút 9. (Gróf Hadik-palota) II. emelet, 8 Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.